

„Primorec“
izhaja vsakih štirinajst dni
vsak drugi torek in stane
po pošti ali na dom pošiljan
za celo leto **80 kr.**; za
tuje drž. več poštni stroški.
„Soča“ z „Gosp.
Listom“ in „Primor-
cem“ stane na leto 5 gld.
20 kr. — Uredništvo in
upravnništvo je v Gosposki
ulici št. 9

Primorec

Oglasi
se plačujejo za trisopno
petit-vrsto:
enkrat . . . 8 kr.
dvakrat . . . 14 „
trikrat . . . 18 „
večkrat po pogodbi.
Vsa plačila vrše se na-
prej. — Posamične številke
se prodajajo po 3 kr.
Rokopisi se ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik A. Gabršček. — Tiska „Goriška tiskarna“ A. Gabršček (odgovoren Josip Krmpotič).

„Primorec“

izhaja na 8 takih straneh vsakih 14 dni
redno vsak drugi torek in stane za vse leto

le 80 kr.

Prinaša vedno toliko novega berila,
da si ga morejo s pridom naročiti „Sočini“
naročniki.

Letos se je več nego podvojilo število
naših naročnikov, ali v kljub temu jih še ni
toliko, da bi mogli pokriti vse stroške, kajti
listič je prav obširen za ubornih 80 novčičev
na leto. Zato priporočamo dosedanjim naroč-
nikom, da bi širili ta listič med svojimi
znanci, saj je cena takó nizka, da jo zmore
tudi najrevniša slovenska hiša.

Goriške novice.

Dvanajsta obletnica škofovskega po-
svečevanja prevzvišenega in premil. g. knezo-
nadškofa dr. Alojzija Zornaja je bila 14. t.
m. — Rojen je bil v Prvačini 13. jan. 1834.,
v duhovnika posvečen 13. jan. 1875. Z naj-
višjim odlokom 24. avg. 1882. imenovan za
škofa poreško-puljskega; sv. Oče ga je po-
urdiril 25. sept. 1882.; v škofa posvečen je
bil v Gorici 14. jan. 1883., dné 4. marca
je slovesno zasedel poreški, dné 13. maja
pa puljski škofijski sedež. Po smrti knezo-
nadškofa Andreja Gollmayra bil je s ce-
sarskim odlokom 22. jun. 1883. imenovan
nadškofom goriškim, katerega je sv. Oče po-
trdiril 9. avgusta, a 14. oktobra je slovesno
zasedel nadškofijski sedež v Gorici.

Dal Bog prejasnemu vladiki še veliko
let srečne vlade izročene mu zveste čede!

Deželni zbor goriški bo imel drevi
četrti sejo, kakor izvemo iz doposlanega
dnevnega reda.

V razpravo pride načrt zakona, po
katerem bodo zavarovalnice siljene dajati
letni donesek za vzdrževanje ognjegasnih
društev. — O cesti v Trento glej niže. —
Deželni odbor bo predlagal podporo komisiji
za pogozdenje Krasa ob Lokavščeku. —
Dalje sledi potrdilo nekaterih dovoljenih
podpor. — Finančni odsek je imel sejo učeraj
ob 3. pop.; peticijski bo imel sejo jutri ob
9. predp.; železniški pa 24. t. m. ob 3. pop.

Končana pravda. — V petek je dobil
urednik „Soče“ razsodbo, s katero je bil ob-
sojen pred laškimi porotniki na globo 240
gld. in 100 gld. izgube na varščini. Vsi
stroški te pravde znašajo okoli 1000 gld.
Ako se povemo, da ima „Sočini“ urednik
za l. 1893. okoli 350 gld., za l. 1894. pa
okoli 450 gld. primankljeja brez novčiča od-
škodnine za uredništvo, upravnništvo in raz-
pošiljanje lista, tedaj si more vsakdo misliti,
kakó prijetno ga je iznenadil ta poziv od
sodišča. A plačati mora, ako hoče, da izide
prihodnja številka „Soče“. Kakó in s čem
plača, za to se seveda nihče ne briga. Od
„Soče“ se zahtevajo le žrtve, od urednika,
da gre za vse v ogenj, za list pa naj duševno
in gmotno skrbi sam. Zato naj se nihče ne
začudi, ako nekega lepega dné „Soče“ ne
bo več na dan. Ako je sedanji urednik delal

nad pet let v najtežjih odnošajih brez vsa-
koršne odškodnine za ves trud, je gotovo
storil veliko več nego more zahtevati od
njega narodna dolžnost.

Dve tiskovni pravdi pred laškimi
porotniki, ki ste razdejavale gmotno stanje
„Soče“ in silno oškodovale urednika, so pa
dale povod resnim korakom v dosego pra-
vičnejšega porotnega sodišča. Ne bomo tu
ponavljali ali razkrivali zakulisnih bojev, le
toliko naznanimo svojim čitateljem, da je v
letnem imeniku za l. 1895. dobra polo-
vica slovenskih porotnikov. Enako se je
zgodilo v Rovinju uprav vsled korakov,
ki so se storili iz Gorice. Irredenta je
vsled tega razburjena. Naravno, odslej ne
bodo mogli za vsako ničarijo tirati slo-
venskega urednika pred porotnike, kakor se
je zgodilo dvakrat zapored „Soči“. Ali tudi
irredentovci ne bodo mogli pisati proti Slo-
vencem na takó brezvestne načine, kakor so
bili navajeni doslej, ker bali se bodo —
pravične porote.

Je pač že takó pri nas v Avstriji, da
brez žrtev ne dosežemo Slovani ničesar. Ali
hudo je pač za listega, ki postane žrtva
sočasnih odnošajev. In to bi morali uvaževati
v prvi vrsti „Sočini“ dolžniki, katerih
je veliko in ki dolžujejo toliko, da bi
„Soča“ lahko prenesla ta dva udarca, ako
bi oni storili svojo dolžnost.

Zaplombe. — Prva izdaja zadnje
„Soče“ je bila zaplenjena zaradi kratke vesti
v „razgledu po svetu“, v kateri je bil imeno-
van neki dostojanstvenik z ozirom na raz-
mere v Istri. — Iz enakega razloga je bil
zaplenjen zadnji „Rinnovamento“. In vendar,
pravijo, imamo avstrijski državljanci zajam-
čeno svobodo, da smemo povedati svoje
mnenje. — Kajpak, to pravico imamo, a go-
voriti moramo takó, da nikdo ne sliši,
ker drugače nas lahko zaprejo v kljub tej
„zajamčeni svobodi“.

Lov na slovenske otroke. — Te dni
so nam zopet prihajali glasovi o nečutenem
pritisku od magistratne strani na slovenske
stariše, ki so v kakoršnikoli odvisnosti, da
morajo pošiljati svoje otroke v laške šole,
ako hoté še nadalje ostati v milosti mestne
gospode. Ali ne bo še konca? Ali se nikdo
ne zgane v obrambo naših starišev, ki si
ne vedó pomagati?

Novo šolsko poslopje. — Čuje se izza
kulis, da vlada namerava porušiti del seda-
njega gimnazijskega poslopja in zgraditi na
tistem in ostalem prostoru proti Tržni ulici
veliko poslopje po novodobnih zahtevah za
gimnazijo, obe vadnici in c. kr. knjižnico. O
tej zadevi je naš poslanec razpravljal že v
državnem zboru.

Mestne ulice v Gorici so v strašnem
stanu; blato moramo gaziti do členov in še
više. — Ali kaj to mari naši mestni gospodi;
ona se briga bolj za „Lego“, za slovesne po-
grebe mož, ki nam Goričanom nič mar niso,
in za druge demonstracije proti Slovencem.
Za take reči imajo dosti denarja, za najnuj-
niše potrebe pa ga nimajo nikdar! Tako je
naše mestno gospodarstvo!

Za vse imajo denar, le za potrebne
reči ne — v našem mestnem zastopu. Pre-
tekli teden je umrl župan v Tridentu; mestni
zbor goriški je sklenil v izredni seji, da pošlje
k pogrebu jednega zastopnika in venec na

pokojnikovo krsto. V Trident je odpoval
podžupan Canetti. — Pokojnik je bil goreč
Italijan. . . .

Lep napredek kaže slovenska nada-
ljevala šola za obrtne učence. Ob nedeljah
hodi k risanju do 50 učencev. Po večini ka-
žejo učenci veselje do poduka in napredka.
— Radovedni smo, koliko podpore dovoli
deželni zbor tej šoli.

Novi profesorji. — Na goriški realki
bosta nameščena dva stalna profesorja za
francoski in italijanski jezik. — S profesor-
jem francoščine imajo šolske oblasti velik
kriz, ker ga ne morejo nikjer dobiti.
Edini prosilec je neki Slovenec, katerega pa
šolska uprava potrebuje drugod.

Mesto prof. g. V. Bežeka na goriš-
kem učiteljskem je razpisano takó, da ga dobi
— Italijan. Zdaj sta na tem učiteljskem
le dva slovenska profesorja dr.
K. in g. F. Namestjuočji g. O. „fika“ na učiteljskem
in na gimnaziji. Menimo, da bi mo-
ralo biti enkrat konec „flikarije“ in da bi se
morale namestiti vse potrebne učiteljske moči.
Čemu pa nam usiljujejo toliko Nemcev v
Gorico? Nemškega mosta do Adrije vendar
ne bodo oni zidali!

Ogibajte se maškerad. — V Gorici
začenjajo Lahi posnemati Tržačane v tem,
da prirejajo maškerade v velikem salonu
pri Dreherju. Rojaki v mestu, ogibajte se
teh zabav! Stariši, ki imajo svoje hčere tu-
kaj v službi, naj pazijo na nje, da se ne
zguže v take družbe.

Goriška „Lega“ je imela v nedeljo
predpoldne občni zbor v mestni dvorani.
Za vse hujskarije proti Slovencem se upo-
rabljajo prostori, ki stojé največ po zaslugi
našega truda in dela! Pride dan osvete!

Za predelsko železnico se je oglašil
tudi vojaški časopis „Reichswehr“, ki izhaja
na Dunaju. V 173. številki je priobčil obširen
članek, kateri priobči „Soča“ v doslovnem
prevodu. Članek se toplo poteza za železnico
in odločno pobija vse ugovore višjih vojaških
krogov proti njej. Ta znameniti članek konča
z besedami: „Stroški za to železnico bi zna-
šali okoli 60 milijonov gld. Mi menimo, da
bi ta železnica državi toliko koristila, da bi
jo bilo treba zgraditi, ako bi si država mo-
rala tudi izposoditi potrebni denar“.

Ta krasni članek, ki gotovo vzpudi po-
zornost merodajnih krogov, je uzročala bro-
šura „Die Predil-Tauern-Bahn“,
ki je izšla v naši tiskarni in se dobiva še
vedno po 30 kr. iztis. Odlični pisatelj te
brošure je lahko zadovoljen s tem uspehom.
Častitamo mu.

Pomiloščeni Podgorci. — V nedeljo
sta pršla iz gradiske jetnišnice zadnja dva
Podgorca, ki sta bila obsojena na hudo kazen
vsled znanega pretepa z „Legovci“. Presv.
cesar je pomilostil tudi ta dva Podgorca,
odpušivši jima takó 11 mesecev zapore. Da
so bili pomiloščeni vsi obsojeni Podgorci, je
najboljše znamenje za nje. Več ne moremo
reči, a uverjeni smo, da častiti čitatelji
sami si napravijo pravi dostavek.

Cesta v Trento. — Drevi bo četrti
seja deželnega zbora goriškega. Na dnevnem
redu bo tudi podpora za zgradbo ceste do
Baumbahove kočice na Logu (v začetku več ur
razpostrane Trente). Kakor znano, vlada
hoče dati za to cesto 20.000 gld., ako dá

deželni zbor vsaj 2000 gld. Upanje je, da deželni zbor dovoli to svoto.

S Št. Viške gore nam poročajo, da tudi tamkaj razdelé občinski svet, ki je po ogromni večini prav lep in rodoviten. Že pred mnogimi leti so bili začeli ta svet obdelovati in saditi sadna drevesa. —

Bližajo se občinske volitve, ki bodo baje prav viharne, kakor je postalo že navadno. — Ali dopisnik vendar hvali dosedanjega župana, o katerem pravi, da je pravičen mož in da je storil marsikaj dobrega za občino, kakor cesti na Slap in na Cerkno. — Bralno društvo prav lepo napreduje.

Iz Dolenje Vrtojbe. — Naš cerkovnik je zaklal prešiča. Prišli so cigani in prosili ga svinjine. Čez noč je pa pustil na prostem razne kose, kakor rebra, rilec, rep itd. Ko cerkovnik drugo jutro ustane, ni našel niti jednega kosa. Pobrali so cigani.

16. t. m. smo pokopali vojaka pri 97. polku Antona Faganela. Prehladil se je pri vojaki in poslali so ga v bolnišnico. Ker mu ni bilo bolje, je prišel domov, kjer je živel le še en dan. — Pogreb je bil lep. Vojaki, varujte se!

Cigani. — Tudi iz tolminskih hribov smo dobili zopet več pritožb o ciganski nadlegi. Kradejo, kakor srake, in dajejo mladini slabe izgleda.

S Ponikev pri Tolminu smo dobili dopis, ki se upira temu, da bi bile Ponikve pridružene poštnemu uradu na Slapu, češ, da je ugodniša zveza s Podmelcem. — Isti dopisnik tudi jako hvali cerkveno petje v Podmelcu in pravi, da bodo morali tudi doma kaj več storiti za povzdigo lepega petja.

Z Bolškega nam poročajo, da je tamkaj padlo nenavadno veliko snega. Predel je zaprt že nad 14 dni; ljudje pridejo le peš čez, a le s težavo. — Pritožujejo se, da cestno nadzorstvo je silno zanemarjalo svojo dolžnost. Delavci so bili na razpolago, a niso dobili dela. Takó pa je ves promet čez Predel ustavljen!

Gg. dopisnike „Primorca“ prosimo, naj bodo kolikor mogoče kratki v svojih poročilih. Priporočamo pa se za redno poročanje o vsem, kar bi utegnili zanimati naše čitatelje. Dopisniku iz Mirnika naznanjamo, da poslani dopis priobči prihodnja „Soča“.

Tržne cene. — Kava santos 152, sandomingo 164, java 165, cejlon 185, moka 195. — Sladkorju cena pada; zdaj je po 29 do 30. — Špeh 52. — Maslo surovo 70, kuhano 88. — Petrolij v sodu 18½, v zaboju v 5.75.

Moka št. 0 gld. 12:30, I. 11:70, II. 11:30, III. 10:70, IV. 10:30. — Turšica navadna 7:10 do 40, činkvantin 7:50. — Oves 7 gld. — Otrobi debele 4:60, drobne 4:50.

Deželni zbor je imel 8. t. m. ob 5. zvečer svojo drugo sejo. Navzočih je 17 poslancev; manjkajo Mahorčič (bolan), Bernardelli in Locatelli. — Deželni glavar naznani, da presv. cesar je potrdil začasni proračun. Potem naznani vladino predlogo, po kateri naj bi deželni zbor dovolil podporo družbi za namakanje tržiške ravnani. Na predlog posl. Dottorija se izroči ta predloga posebnemu odseku. — Dalje naznani glavar prošnjo goriškega mesta, kupčijske zbornice in drugih furlanskih občin za deželno podporo 5000 gld. na leto za tramvaj na par od Ogleja v Červinjan in Gorico. Ta prošnja se izroči posebnemu odseku sedmih članov, ki naj se imenuje cestno-železniški odsék. — Dalje naznani dopis c. kr. namestništva, ki prosi podpore za zgradbo ceste na levem bregu Soče od Kanala naprej. Tudi ta dopis se izroči prej omenjenemu odseku.

Dalje naznani celo vrsto prošenj: deželni sluge in g. Gortan prosijo povišanja plač, gospinsko društvo za podporo, trije posestniki v Mirniku za samostojnost občine, nemško alpinsko društvo za podporo koč na Čaninu, občina Pliskovica za popravo pogorele cerkve, razni cestni odbori za pod-

pore, kuratorij slovenske nadaljevalne šole za obrtne učence letni donesek, 63 visokošolcev za podporo itd.

Grof Alfred Coronini in tovariši interpelujejo vlado: 1. ali misli primerno razširiti tesno cesto ob Soči; 2. korenito popraviti in utrditi cesto od Bolca čez Predel? — Dr. Pajer omenja, da 2. dec. 1898. bo petdeset let vlade presv. cesarja in v ta znameniti spomin naj bi se zgotovilo do tje kaka večja dobrodelna ustanova na deželne stroške. Potom nujnosti se naroči deželnemu odboru, da oživi ta sklep. — Potrdé se volitve novih poslancev Grče, Klančiča in Michielli-ja. — Deželni odbor predloži sklepe računov za l. 1893. in proračune za 1895.

Izvolé se odseki in sicer:

Pravni: Pajer, preds.; Grča, Bernardelli, Gregorčič, Lovisoni, Tonkli N., Verzegnassi.

Finančni: Maurovich, preds.; Gregorčič, Ritter, Rojic, Tonkli J., Locatelli, Verzegnassi.

Peticijski: Dottori, preds.; Abram, Michielli, Coronini A., Klančič, Kocjančič, Venuti.

Za tržiško polje: Dottori, preds.; Pajer, Gregorčič, Rojic, Ritter, Tonkli Jos., Verzegnassi.

Za ceste in železnice: Tonkli Jos., preds.; Coronini A., Gregorčič, Lovisoni, Pajer, Rojic, Venuti.

Deželni zbor goriski je imel zopet kratko sejo 15. t. m. Navzočih je bilo 19 poslancev; posl. Mahorčič je še vedno bolhen. Deželni glavar naznani vladino povabilo, naj deželni zbor izbere iz svoje srede zastopnike v komisijo, ki bo pregledovala deželni kataster. Volitev se bo vršila v eni prihodnjih sej. Naznani ulogo občine dornberške, ki podpira prošnjo Prvačkovcev za oddele. Dalje ulogo nekaterih občin v hribih za predelsko železnico; izroči se cestno-železnemu odseku. Dalje naznani več prošenj cestnih odborov in občin za podpore.

— Poslanec Grča podá interpelacijo, katero smo doslovno priobčili na drugem mestu. — Poslanec A. Coronini uprašá, kdaj bo imel sejo cestno-železniški odsek. Deželni glavar odgovori, da sklicevanje odsekov v seje je naloga odsekovih predsednikov; vendar more naznaniti, da bo ta seja naslednji petek ob 3. pop.

Na to sledi „ogromni“ dnevni red, na kateri so se gospodje pripravljali celih 8 dni. Dr. Verzegnassi poroča o premembi prvega dela §. 22. cestnega zakona v zmislu, kakor smo mi že davno naznačili; sprejeto besedilo priobčimo o svojem času. — Dr. Pajer čita drugo kratko poročilce o volilni pravici učiteljev. O tem bomo kaj več govorili v eni prihodnjih števil. —

— Na poročilo dr. Abrama se dovoli cestnemu odboru korminskemu 1000 gld. podpore za most čez Reko pri Dobrovem; ta podpora je bila dovoljena že pred leti, a ne porabljena.

To vse je bilo na dnevnem redu seje po 8 dneh. Ali se je splačalo, sklicati za to poslance v Gorico, naj sodijo čitatelji sami.

Nečuvana agitacija. — Zadnjič smo omenjali, kakó silno agitacijo so uprizorili gospodje iz Gorice za „Prim. List“. Povedali smo tudi, kakó je kurat Perinčič z dopisnicami pozival naše naročnike, naj „Sočo“ opusté, sicer jim ne pride več v hišo.

Ali se grša agitacija je došla na dan! Upravništvo „Prim. Lista“ je samo pisarilo po deželi na nečuvano drzne, na Slovenskem še ne znane načine. Celó na Gorenjsko usiljuje svoj list. Jedno tako pismo, pisano v klasični slovenščini, je obelodanil „Slov. Narod“. Evo ga, častiti čitatelji naj ga slastno prečitajo in potem razsodijo, ali so že čitali kaj takega na Slovenskem:

»Blagorodni gospod . . . ! Že večkrat je nanesel pogovor na gorenjsko stran, med temo tudi Vi ste bili imenovani kot „pošten značajan katoliški mož“. Znano Vam je, da biva tikaj zelo priljubljen, učen in, „Poštenjak vseh poštenjakov“. Blag gospod . . . , kateriga na

rokah nosi tukajšna duhovščina: je narveč o Vas govoril, ter nam naznanil Vaše nazore (misli). Kakor Vam je gotovo že znano, da so se zbrali v Ljubljani neki „Liberalci“ katerim je edino do tega da bi ne bilo „Papeža“ nitiduhovnikov niti hiše božje! v tem Vas prosimo Bodite trdni ne upogljivi kar Vam bodo svetovali Vaši duhovniki to storite. Inate dušniga pastirja doma, v Podbrezjah, Brižah i. t. d. kateri so in ostanejo pošteni zvesti voditelji Vasi za casni in Večni Blagor. Vgibajte se tudi liberalskih časnikov, kateri Vam gotovo v hišo ne prinesejo sadu božiga. Priporočimo Vam pa naš list „t. j. „Primorski list“ kateri bo izhajal 3 krat na mesec vredovan ali pisan je čisto na katoski podlagi cena mo je namreč zelo niska namreč celo leto 1 gld. pošljemo Vam par števil na ogled, eno za Vas in eno Vas prosimo od date še katerimo kateri bi si vtegnil naročili Popolnoma smo prepričani, da sprejmete Vi in ga razširite naš list: Priporočamo se Vam ter ostane udano Upravništvo „Primorskega lista“ V Gorici dné 15 decembra 1894 Travnik 13, I.

Kdor zna, pa zna! Izborna, častiti in prečastiti gospodje uredniki in upravniki! Torej „shod zaupnih mož“ v Ljubljani se je posvetoval o tem, kakó bi podrli papeža, duhovnike in hiše božje. Take lopovščine (— brez zamere: mileje se ne moremo izraziti!) more pisariti po svetu edino le upravništvo „Prim. Lista“. Naše častitanje!

Omenjamo še, kdor tega ne vé, da upravništvo lista ima neki Gosar, ki se izdaja za akademiškega slikarja, ki pa tega naslova ni dokazal niti opravičil s svojim delom. Možicelj upa, da mu pšenica vzcvete na Goriškem. Gornje skandalozno pismo je prišlo skoro gotovo iz njegovega peresa. Pri njem je tudi uredništvo lista, posebna bralnica in shajališče urednikov „Pr. Lista“, kjer preobračajo svet in nebó po svoji nezmotni — domišljiji.

Zdaj vemo, kdo je ta „učeni poštenjak vseh poštenjakov“. V roke nam je došlo jedno tako pismo iz upravništva „Prim. Lista“. Čujte začetek:

„Blagorodni gospod . . . !

Znano Vam je, da biva tikaj zelo priljubljen učen in „Poštenjak vseh poštenjakov“ Blag. gospod **Janez Gosar**, akademični slikar, katerega na rokah nosi tukajšna duhovščina . . . .“

To pismo je na razpolago, ako kdo le količkaj dvomi o vsem tem, kar smo pisali zadnjič in danes. „Akademični slikar Janez Gosar torej kar sam trobi po svetu, kakó grozno da je priljubljen in učen, da je „poštenjak vseh poštenjakov“ in da ga vsled teh angeljskih lastnostij goriška duhovščina kar — na rokah nosi. Mi prav od srca privoščimo goriški duhovščini tega učenega „poštenjaka vseh poštenjakov“, če ga hoče nositi tudi „pikete lonce“ in ne le na rokah. Gosarjeva učenost je uprav fotografovana v samem pismu, ki je res takó strašno učeno, da bi ne mogel napisati boljšega niti — učenec tretjega razreda ljudske šole.

Kar se tiče „akademičnega slikarja“ moramo vendar enkrat javno povedati, da Gosar ni še z nobenim delom opravičil tega naslova. Doslej je slikal same cerkvene slike „na meter“, kakor pravijo; to je najprimitivnejša stopnja slikanja, kajti svetnikov nihče poznal ni, ali „akademični slikar“ mora znati še nekaj več. Došle so nam tudi informacije, da Gosar akademije nikdar niti videl ni, toliko manj, da je bil na dunajski, beneški, rimski, pariški, monakovski akademiji in tudi v Kaiserslauternu, kakor se široko usti.

Naše železnice. — Gosp. Ernest Holzer v Gorici je izdal v Paternolljevi tiskarni nemški pisano brošuro v prid železnici Sv. Lucija-Bohinj in v odgovor brošuri, ki je izšla v naši tiskarni za predelsko železnico. Da bi le dobili jedno, pa naj bi že bila prva ali druga!

— Ponočni mešanec iz Trsta do Benetk bo imel odslej tudi spalni voz za potnike I. razreda. Za posteljo se plača še posebe 5 kron iz Trsta ali od katerekoli umesne postaje.

Slovensko petje v stolni cerkvi bode v ušesa naše lahone, zato bi ga radi odpravili. V mestnem zboru so celó govorili, da oni ne bodo plačevali za slov. petje. Ali vrezali so se! Uprašamo gospode: kdaj so pa kaj dali za slov. petje? Nikdar nič! Naj molčé torej!

Škandal v gledišču. — Dne 6. t. m. se je vršila velika „akademija“ v goriskem gledišču v korist zapuščenim otrokom. Na sporedu je bila tudi deklamacija živinozdravnika Codromaza. Ali po končani deklamaciji je nadaljeval v smešno oduševljenem tonu o jedinstvi, skupnosti, uzajemnosti Italijanov, da se je že studilo poštemim Lahom, dočim je zdvijana svojat besnala, kakor nora. Ali je o tem skandalu tudi brzojavno popraševal namestnik Rinaldini, nam ni znano!

Grdo obrekovanje. — „Prim. List“ je poleg svoje ogromne nedoslednosti v bitstvenih rečeh (katero je sijajno dokazal naš dopisnik) vendarle v nečem grozno dosleden, t. j. v obrekovanju svojih političkih nasprotnikov. Celó policijo kliče na pomoč, da bi ga spravila na konja. V zadnji številki piše: „Pet moskovskih studentov ni hotelo priseči zvestobo novemu carju. Car ukaže odpeljati je čez rusko mejo rekoč: «Naj si iščejo nove domovine, ako nočejo spoznati Rusije za svojo domovino».... Kaj ko bi tudi Avstrija takó ravnala s... slovanskimi nezadovoljnimi, ki škilijo čez avstrijske meje? Bolje bi bilo, ko kaznovati je zaporom in hraniti je z avstrijskim kruhom“.

Vsak daljši komentar je pač nepotreben! Sramujemo se, da se v Gorici tiskajo taka obrekovanja! — Gospodje, pustite svoje dobre službe med nami in pojdite k policiji, ker za njene posle kažete več sposobnosti nego za svoj poklic in politiko!

Zanimiva novica. — V sredo smo dobili iz Gorice italijansko pismo, ki pravi s početka: „Signore! La madre dei Venuti è gravemente ammalata e parla solamente sloveno. I figli sono addolorati per tale lingua abborita. Intanto voi Sloveni avete un podestà mezzo Sloveno. Chi può negare?“

Da je mati naših Venutijev trda Slovenka iz Solkana, ki je prinesla srečo v hišo pokojnega Venutija, to smo že večkrat povedali. Zanimiva bi bila novica, ako je gornje pismo resnično, da v svoji bolezni je zdaj začela le slovenski govoriti. Umljivo je, da to ne more biti posebno pogodu gospodom sinovom, ki neizmerno sovražijo slovenski jezik.

Požar na Rojicah. — V zadnjem „Primorcu“ smo poročali o požaru pri Marušičevih na Rojicah. Danes nam je poročati še to-le: Škode je okoli 1200 gld.; pogorelec je bil zavarovan pri zavarovalnicah „Donav“ in „Feniks“. — Da je zažgal hlapec, je sum opravičen, ker ta je bil enkrat že kaznovan kot požigalec. Imenuje se Andrej Mladovan in je doma iz Šempasa. Ujeli so ga in izročili sodišču.

Nesreča. Franc B. v Kobaridu je v nedeljo 13. t. m. po stari navadi klal teleta; med delom se je stojalo premaknilo in iz zidu se je utrgal kamen, ki je zadel moža na glavo. Ranjen ni bil, a glava ga je začela boleti; popoldne ob 3. je omedlel, ob 5^{1/2} pa je že umrl. Dognano je, da je kri podplula možgane. Star je bil 30 let in je zapustil udovo in tri otroke.

Lep dar. — Znani rodoljub na Reki je poslal tudi letos za „Slogine“ zavode 50 gld. Presrečna mu hvala v imenu slovenske mladine!

Iz dol. Vrtojbe: V dodatek k poročilu v zadnjem „Primorcu“ o tatvini v cerkvi dostavljamo še to-le: Nespreten tat je 33-letni I. Mervic iz Ozeljana. Ujeli so ga iz Merna vračajoči se možje in fantje, ravno ko je hotel skozi okno vlomiti v cerkev. Pri njem so dobili 12 ključev, mej temi ključ zvonika vrtojbenskega, pilo, svečo in nožič. Povedal je pa sam, da je hotel vlomiti tudi v cerkev gor. Vrtojbe, pa okna so bila previsoka in zamrežena. To delo in da cerkvi sti bogati, naučil ga je neki Nemeč iz gor. Vrtojbe v gradiški jetnišnici, kjer sta bila

skupaj zaprta. Izjavil je dalje, da gredeč skozi Sovoduje pred nedavnim časom, je plačal v neki krčmi ljudem mnogo pijače in zaspavši pijan, na mizi pustil še veliko svoto denarja. Izročili so ga orožnikom.

Njegova rodbina je znana po svoji poštemosti, pridnosti in varčnosti; trije bratje so si prigospodarili dosti lepo imetje, ena sestra je pa v Gorici.

To gnilo jabelko je torej padlo daleč proč od poštemega ozeljanskega drevesa. Malopridnež je bil že v ljubljanski prisilni delavnici in parkrat v gradiški jetnišnici. Ko so ga predzadnjič postavili pred sodišče, je potajil svoje pravo ime in izdal se za Volk a.

Smrt v snegu. — V četrtek dne 10. t. m. sta šla dva Gorjana iz Kolka pri Šturjah po kupčiji v bližnje gorske vasi.

Ko ju še v nedeljo večer ni bilo domov, so se podali domačini v pondeljek zjutraj iskat ju. Ko pridejo preko neke gozdne strmine v idrijskem okraju, zapazijo udrta plaz snega.

V grozni slutnji začnejo takoj preiskovati, in res ju dobijo v snežnem plazu popolnoma mrtva. Prvi je mladenič 19 let star, drugi pa oče že 7 nepreskrbljenim otročičem.

Prinesli so ju na svoj dom, od tam na Štursko pokopališče.

Drugi dopisnik poroča, da nesrečna moža sta Fran Vidmar št. 28. in Anton Vidmar št. 15., oba iz Kolka. Zasil ju je plaz snega v Tisovcu nad Belo.

Tudi iz Loga na Bolškem nam poročajo o žalostni smrti v snegu. Franc Štrukelj je šel po vodo; nazaj gredé ga je zasil plaz snegu. Ležal je na zobeh, a zganiti se ni mogel, dasi je ležalo le za čevljev snegu na njem. Pomoč je prišla prepozno. Zapustil je ženo in tri otroke. — V Moženci pri Logu sta šla dva moža delat pot k vodi. Sneg se je ndrli in nesel ju 11 sežnjev daleč. Našli so ju drugi dan 10 čevljev globoko pod snegom. Ponesrečeni 50-letni Tomaž Kovač je zapustil dva sina, ki sta oba pri vojakah. Drugi nesrečnež je 18-letni Fr. Mlekuž iz Koritnice. Ta je imel se pri sebi 13-letnega brata, ki je odsvetoval, naj ne gresta nikamor, dokler se sneg ne utrdi. Nista ga slušala!

Na Trbižu so tri ženske nosile deske; vsled snegu so bile vse premočene. V sobi, kjer so spale, dele so obleko sušiti, a sopar je zadušil vse tri. Ker jih ni bilo drugo jutro na delo, šli so jih iskat in našli so — mrtve. Bog se usmilil!

Iz Brd smo prejeli oduševljen dopis, ki odobruje našo borbo proti laškim odvetnikom in zaklinja Brice, naj se ravnajo po naših nasvetih. Dopisa ne moremo priobčiti. Prosimo pa dopisnika, naj deluje v zmislu svojega dopisa med znanci in prijatelji.

Kakó so nizki! — Tržaški „Mattino“ je objavil dopis iz Gradišča, ki opisuje, kakó strašno je bil pijan neki vojak, da je meril širokost ulic in večkrat padal na tla ter poleg tega kričal. — Tržaški „Mattino“ bi imel pač premalo prostora, ako bi beležil vsako pijanost kakega vojaka! Ali tu je imel poseben vzrok: vojak je bil Slovenec in seveda ni kričal po turško, ampak po — slovensko. Evo greh, kateri treba razbohnati po svetu in pokazati ga v vsi grdobí! Takó nizko so padli naši ljubeznivi sosedje, s katerimi hoče „Prim. List“ na vsak način živeti v miru, dočim napoveduje boj za vsako ceno z — „brezbožnimi slovanskimi liberalci, ki hočejo porušiti papeža, duhovnike in cerkev“!

Ponarejene krone. — Po dunajskih listih se čita, da kroži v prometu mnogo ponarejenih kron. Tuži v Gorici smo imeli priliko, videti take krone in opozarjamo slavno občinstvo, da pogleda krone, katere dobi. Te krone so jako slab posnetek ogerskih kron. Imajo letno številko 1893.; ulite so iz jako mehke snovi in na robu nimajo napis: Viribus unitis.

Pozor tedaj!

Ponarejen denar. — Neki posestnik v Starem selu pri Kobaridu je prodal kravo

in pri tem prejel dva petdesetaka. Neka dnij pozneje je imel g. župan pri Robiču ta denar v roki ter spoznal, da sta petdesetaka ponarejena. Obvestila se je v tem naglo žandarmerija, katera je pričela popraševati in poizvedovati po kupcu omenjene krave ter ga po mnogem iskanju in poizvedevanju vendar dobila v Zatoľminu. Mož a so prijeli. Sumljivo pri njem je to, da je dal prodajalcu krave napačno ime in bivališče ter da so pri njem v listnici dobili novoletno voščilo iz Vidma na Laškem.

Cigani. — V četrtek 10. t. m. klatili so se po št. viškogorski planoti cigani. Prišedši do neke samotne hiše, zahtevajo od domačinov raznih darov; a ko jih gospodar odžene, ustrelji neki cigan s samokresom (!) nanj, — a k sreči ni ga zadel. Na to so cigani pobegnili. Samotarji, pozor!“

Lepa logika! — „Prim. List“ je udaril samega sebe po zobeh v zadnji številki. Našel je najprej deset slovanskih časopisov; ki izhaja na Primorskem, potem pa vskliknil: „Srečna dežela, modra politika, lepa edinstvo!“ — Čudni so ti gospodje! Preveč jim je časopisov, a vkljub temu so prišli z novim na dan! Ali mari mislijo, da se jim morajo drugi umakniti, da jih potem ne bo preveč? — Po edinstvi žalujejo, a oni so glavni prepirljivci, ki nimajo drugega po glavi nego to, kako bi prepir in sovraštvo sejali po deželi!

S. Erjavčeva obletnica — V spomin rajnkega prof. Erjavca je bila dne 16. januarja pri Materi Božji „Imakulati“ sv. maša, katere se je udeležila mej drugimi ostala Erjavčeva rodbina. Pri tej priliki so okrasili tukajšnji sorodniki njegov grob s svežim vencem ter darovali za „Slogine“ zavode 10 kron.

Iz Št. Petra pri Gorici, 14. jan. — Sprejmite, g. urednik, ta kratek dopis iz bližnjega Št. Petra, kateri Vam daje navadno malo gradiva, da bi je mogli priobčiti v svojem listu. Tudi sedaj bi Vam ne izročili tega dopisa, ako bi ne bilo tukaj društva „Slovenska zveza“, ki daje sedaj mnogo povoda, da se mora vsak rodoljuben vaščan jeziti, če pomisli, kak nered je nastal v društvu, od kar imamo novi odbor, ki skrbi prav malo za društveni razvoj in prospeh (izvzemši predsednika in podpredsednika). Društvo ima mnogo udov, ki radi čitajo „Slov. Narod“, a novi možje so napeli vse moči, da so ga odstranili. S tem so vzeli mnogim udom vse veselje do društva. Ob sebi umevno je, da mnogi zaostajajo radi tega z rednim plačevanjem, ki je prvi pogoj, da more društvo obstajati.

A ne samo zaradi omenjenega lista gre društvo rakovo pot, ampak tudi zaradi oskrbljevanja društvenega prostora samega. Mnogi udje nimajo čez dan mnogo časa, da bi se mogli baviti s čitanjem. Radi tega smo videli v bralnici zvečer največ čitateljev. A pri nas je vse drugače. Tukajšnji kmečki fantje in rokodelci pa odslej ne morejo imeti niti tega duševnega razvedrenja, in sicer ne zaradi pomanjkanja časa, ampak samo zaradi nemarnosti novega odbora, kateri ne priskrbuje potrebne svečave. Že nekaj tednov je v bralnici precej po Ave Mariji tema, kakor v rogu, in vsak ud, kateri pride v bralnico, se mora vrniti domov, ježé se na takem oskrbovanju in pomilovaje društvo samo. Če hočete, gg. odborniki, da Vaša imena ostanejo društvu v blagem spominu, skrbite bolje zanje. Če boste dobro skrbeli, vsaj srcé Vas ne bode bolelo, ako bi društvo nekdanj razpadlo, kar pa Bog odvrni. Tudi tedaj bi Vas srcé ne bolelo, če bi Vam kdo očital, da ste sami krivi tega, češ, da ste se tako čudno vrnili v odbor, radi česar niste imeli blagoslova božjega.

Zanimiva statistika. — Dunajski dobro poučeni dopisnik zagrebske „Hrvatske“ poroča, da so leta 1857. v Trstu našli 52% Slovencev in le 35-75% Italijanov, ostali prebivalci so bili pa Nemci in židje; zadnji niso bili šteti kot narodnost. Kako je pa dandanes? Danes ni niti četrtnine Slovencev v Trstu nasproti 100.000 Italijanom. Kako je torej bilo mogoče, da se je tako skrčil slo-

venski živelj Trsta v 38 letih? Odgovoriti ni težko, kajti v kolikor se Slovenci niso dali ponemčiti in poitalijančiti, prišli so nasprotniki na dan s svojo glasovito „Umgangssprache“, ki je našim nasprotnikom pomogla — pritisniti Slovence v kot v korist Nemcem in Italijanom. Ako bi se danes namesto po občevalnem jeziku štelo po narodnosti, bi število Slovencev znatno poskočilo ne samo v Trstu, ampak tudi v Gorici in sploh povsod v Avstriji. Štetje po narodnosti pa ne ugaja našim narodnim nasprotnikom in zaradi tega ne moremo upati, da se pri prihodnjem štetju odločilni krogi ozrò na to dejstvo.

V goriški deželi našli so leta 1857. čez 66% nasproti 24.88% Furlanov in 7.20% Italijanov (torej skup. 32%), torej uprav dve tretjini Slovencev in še ne cele tretjine Italijanov (vštevši Furlane) ne. Po najnovejšem štetju je 140.000 Slovencev in 76.000 Italijanov. Torej poslednji so tudi v tej deželi napredovali, kajti izkazani so z nadtretjnjsko manjšino prebivalstva.

Tudi v Istri je bilo izkazano leta 1857. čez 68% Hrvatov in Slovencev nasproti 31% Italijanov. Danes pa so Hrvatje in Slovenci padli pod dve tretjini in Italijani so se povzdigli nad tretjino. Kakor se vidi Hrvatje in Slovenci so povsod nazadovali — po uradnih poročilih.

Važna ministerska rzsodba za učiteljstvo. — O svojem času smo poročali in marsikateremu naših čitateljev, posebno učiteljem, bo še v spominu, da je vis. dež. šolski svet razveljavil izvolitev g. A. Vrtovca, učitelja v Tolminu, kot učit. zastopnika v okr. šolskem svetu z razlogom, da pristoji postavno eno zastopništvo g. Šircu kot voditelju „glavne“ (!) sole v okraju. Proti tej rzsodbi je slo na ministerstvo več utokov in to je bilo popolnoma drugačnega mnenja ter rzsodilo, „da tolminska sola ni nikaka glavna sola v okraju, ampak navadna ljudska sola“ in s tem g. Širca po kratki zastopniški dobi častno odslovilo. Vendar se bo vršila nova volitev obeh učit. zastopnikov, ker po ministerski rzsodbi mora biti ta volitev popolnoma samostojna, kakor vsaka druga volitev, in ne kot točka okr. učit. konference. Takó je ministerstvo določilo že vsled utoka g. A. Jakobija o volitvi v mestni šolski svet goriški. S to rzsodbo sta dva gospoda, katera uganjata na Tolminskem z učiteljstvom že več let „svoje burke in sale“, dobila od ministerstva že v drugo gorko zaušnico. Tolm. učiteljstvo moramo pa pohvaliti, da se tako krepko in vstrajno poteguje za svoje pravice.

INTERPELACIJA

poslanca Blazija Grča in tovarišev do Njegove Vzvišenosti gospoda ministra notranjih poslov radi nemških zapisnikov pri prvotnih volitvah za dopolnilno volitev enega poslanca v deželni zbor goriški meseca avgusta 1. 1894.

Volilna skupina kmečkih občin v okolici goriški je dne 27. avgusta 1884. izvrševala dopolnilno volitev enega poslanca v deželni zbor. Prve dni avgusta so se vršile prvotne volitve. Pri teh so c. kr. vladni komisarji jako postrežljivo podpirali volilne komisije. Oni so v vsih občinah napravili zapisnike; komisijam ni bilo treba nego predloženi zapisnik podpisati. C. kr. vladni komisarji so s seboj nosili kamnotiskane zapisnike. To je vse lepo; ne more se pa odobrovati, da so bili vsi ti zapisniki pisani v nemškem jeziku. To ni pravilno, to žali postavo in narod.

Volilna skupina kmečkih občin v goriški okolici obsega samo slovenske občine izvzema furlanski Ločnik. V vseh občinah pa so c. kr. vladni komisarji pisali oziroma predložili kamnotiskani zapisnik v jeziku, ki ni navaden v teh občinah, ki tudi ni deželni jezik, — v nemščini.

To postopanje c. kr. vladnih komisarjev očividno ni pravilno, in ne ujema se s postavnimi naredbami, ki določujejo sestavljanje zapisnikov v jeziku dotičnih strank. Uvaževati je pa tudi, da to postopanje c. kr. vladnih komisarjev je ude volilne komisije

sililo k podpisu zapisnika, katerega večina njih ni razumela. Ta sila sicer ni bila taka, da bi se jej volilna komisija ne bila mogla upreti. Djanski se je uprla volilna komisija v Šempasu, ter zahtevala in dosegla slovenski pisan zapisnik. Bila pa je vendar moralična sila, koji so se drugod udale volilne komisije, deloma iz spoštovanja do osebe c. kr. vladnega komisarja, deloma iz prirojene slovenske krotkosti, ter so podpisale nemški zapisnik.

Tam kjer so se c. kr. vladni komisarji nadejali upora, so ga skušali preprečiti s prijazno besedo. V Čepovanu n. pr. je c. kr. vladni komisar utolazil volilno komisijo z izgovorom, da ima s seboj za vse občine enake formulare v nemškem jeziku; v Lokovcu, da je doma pozabil slovenske obrazce.

Opisano postopanje c. kr. vladnih komisarjev pa tudi žali slovenski narod, ker ga ponižuje in daje močno moralično podporo vsem onim, ki se trudijo in delujejo na to, da bi se odrekla in vzela enakopravnost slovenskemu jeziku v javnosti. Razni faktorji so ravno pretečeni čas v Gorici in drugih krajih na Primorskem se tim pogumnejše borili zoper enakopravnost slovenskega jezika v javnih uradih in zavodih, ker čutijo v preziranju slovenščine od strani vladnih organov močno moralično zaslombo. Naravno je, da tako postopanje c. kr. vladnih činovnikov globoko žali vedno zvesti slovenski narod.

Dostavlja se konečno, da neporabljeni izvodi kamnotiskanih formularov omenjenih zapisnikov se rabijo pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Gorici za zavitke uradnih pisem.

Opisano dejstvo sili podpisane, da uprašajo Njegovo Vzvišenost gospoda ministra notranjih zadev:

1. Je li visoka c. kr. vlada naročila volilnim komisarjem, zapisnike prvotnih volitev za dopolnilno volitev enega deželnega poslanca v goriški okolici meseca avgusta 1894. pisati v nemščini, ali so to c. kr. vladni komisarji storili iz lastnega nagiba?

2. Kedo je dal kamnotiskati formulare omenjenih zapisnikov?

3. Hoče li visoka c. kr. vlada pri bodočih volitvah vladnim komisarjem naročiti, da ne smejo volilne komisije v slovenskih občinah siliti, pisati nemške zapisnike?

Grča — Kocijančič — Klančič — A. grof Coronini — Dr. Abram — Dr. vit. Tonkli — Dr. N. Tonkli — Dr. Gregorčič — Dr. Rojic.

PREDRZNOST italijanskih in židovskih odvetnikov.

III.

Oglejmo si tistih 23 slučajev, kateri so navedli goriški diplomovani modrijani v svojem zloglasnem poročilu. Naši čitatelji spoznajo takoj, koliko brezobrazne predrznosti mora tičati v teh ljudeh, ko se osmelijo povzdigati svečanin načinom svoj hripavi glasek proti takim korakom sodnih oseb, ki jedini so pravični. Ako bi isti uradniki storili po volji teh goriških doktorjev in diplomovanih židov, to bi bila v nebó upijoča krivica, kakoršno Slovenci itak trpimo dan na dan, da to trpljenje že v nebó upije za maščenje! Torej k stvari!

1. P. pl. Zuccatto iz Ozeljana je tožil Antona Špacapana; ker je šel k laškemu odvetniku, je ta napravil tožbo v laškem jeziku. Ali toženi Špacapan je govoril slovenski pri obravnavi — in sodnik je narekoval slovenski zapisnik. To je prvi zločin! — (Uprašamo: Ali ni tako postopanje edino pravilno? Ako govori Slovenec pri sodišču slovenski, kakó naj se njegove izjave zabeležijo drugače nego slovenski? Ali se bodo beležile po turški?! Ako se pomislimo, da pod to sodišče spada skoro 40.000 Slovencev in le 16.000 Italijanov, onda moremo še le prav oceniti to nečuvno zahtevo goriških doktorjev in čifutov!)

2. V neki pravdi z dne 11. apr. 1. 1894. ste se obe stranki posluževale laškega jezika (Morebiti obe slovenski stranki!), ali zaslišanje prič se je vršilo v slovenskem jeziku. — (To je zares strašno!

Slovenec pride k sodišču za pričó in govori slovenski — in to pri sodišču, pod katero spada 40.000 Slov. in le 16.000 Lahov! — kakó naj se pišejo njegove izjave drugače nego slovenski? Ako bi se pisal laški zapisnik na slovensko zaslišanje, to bi bila krivica! Ali so mari slovenske priče brez pravic, da bi smel vsakdo pometati z njimi po svoji zagrizeni lahonski volji?!

3. V pravdi Jos. Černe proti A. udovi Černe (in ne Cerne, kakor je pisal židovski odvetnik!) je sodnik narekoval slovensko repliko. — (Ker je stranka govorila slovenski, je sodnik tudi slovenski narekoval. Prav! To je bilo edino pravilno, a čifut naj molči, ako tega ne ve!)

4. V pravdi Vodopivitz proti Mosettig-u (— To je že škandal, kakó ti ljudje pačijo pošena slovenska imena! Zasluzili bi, da bi jih posadili na zatožno klop, a se še repenčijo, ker krivica ni še večja! —) so bile vse uloge podane v laškem jeziku (— To radi verujemo, da odvetnik ni pisal slovenskih), a sodnik je izjave prič zapisoval v slovenskem jeziku. (Naravno! Priče so govorile slovenski in tako je bil pisan zapisnik. Ako bi se zgodilo drugače, bila bi krivica! Žalostno dovolj pa, če je moral sodnik sam pisati. Da, da, saj je znano, da pri goriškem okrajnem sodišču so sprejeli skoro same take pisarje, ki ne znajo niti prepisovati ne slovenskih ne nemških spisov. Zató prihajajo med svet spisi, da je kar naravnost škandal, kakó ti ljudje skrunijo in mrevarijo naš lep jezik! Dovolj žalostno resnico nam torej gospodje tu izdajajo, ako pravijo, da je moral sodnik sam zapisovati izjave slovenskih prič!)

5. V zadevi maloletnega Bratkovig-a (Ali se takó piše?!) je sledil na laško ulogo (— Saj jo je delal laški sovražnik slovenskega jezika! —) slovenski zapisnik. — (Stranka je govorila slovenski! —) in tudi dopis na županstvo v Mirnu v isti zadevi je bil slovenski. (— To je pa res strašna krivica za ubogo Italijo, ako c. kr. avstrijsko sodišče piše slovenskemu županstvu v slovenskem jeziku! Saj drugače bi županstvo v Mirnu zavrnilo dopis! Ta bi bila vendar lepa, da bi naša županstva, ki so v okraju vsa slovenska razun Ločnika, morala sprejemati laške dopise od sodišča. Ne gospodje! Tu se ne gospoduje Garibaldi ali kak Umberto, marveč tu veljajo c. kr. avstrijski zakoni!)

6. V pravdi Iv. Maurig (— Ali se on takó piše?! —) je sodišče poslalo 9. avg. 1894. kojsčanskemu županstvu laški dopis; aliker ni došel nikak odgovor, je sodišče dopis ponovilo 20. novem. 1894. v slovenskem jeziku. (— Ta točka lepó pojasnuje 5. točko. Županstvo kojsčansko je vrglo laški dopis v kot in se dalje zanj ni brigalo; ako želi sodišče kaj od njega, saj vé, da ima opraviti s slovensko občino, naj se torej poslužuje tudi slov. jezika.) Zato je sodišče tudi modro storilo, da je drugič pisalo slovenski, ker bi drugače tudi drugi laški dopis romal v koš ali za kako drugo potrebo. Županstvo v Kojskem je toliko zavedno, da si ne bo dalo ukazovati od goriških lahonov ali celó čifutov. In takó bi moralo storiti vsako županstvo v okraju! Avete capito? —)

7. točka je izpuščena v „Corrierevem“ ponatisu. Najbrže je takó očitno smešna, da „Corriere“ ni maral še huje osmešiti učenih gospodov doktorjev!

8. V zapuščinski zadevi po Katarini Culot je bil izdan slovenski odlok, ki je nalagal, naj se napravi inventar. (— Kakó pak, ako je Katarina Culot živela v slovenski občini in je bil odklok poslan v slovensko vas? —)

9. V neki pravdi je bilo dve tretjini laških in le ena tretjina slovenskih spisov, a rešitev je bila slovenska. (— ker je bil dotičnik Slovenec, je govoril slovenski in je gotovo celó zahteval slovensko rešitev. Kaka krivica je tu za Italijo ali kakega njenega obožatelja? Slovence bo vendar lahko zahteval slovenski odlok od svojega sodišča, ne pa turškega!)

10. V zadevi Marije Belinger je bil nastavljen zapisnik z dne 4. maja 1894. v laškem jeziku (— ker takó hočejo v Gorici,

a tudi to smatramo Slovenci za krivico za ponižanje slovenskega jezika! —), na d a l j e v a n j e b i l s l o v e n s k i i n k o n e č n o j e b i l o p r i l o ž e n o s l o v e n s k o d o l ž n o p i s m o. Uknjiženje se je izvršilo v slovenskem jeziku. (— V katerem pa? Ako je slovenska stranka govorila slovenski in priložila slovensko dolžno pismo, ali naj sledi uknjiženje po kitajski? S kako pravico drugače nego slovenski? Kaj je to komu mari? Komu se je vsled tega zgodila kaka krivica?! —)

11. V zadevi Justine Faganel je bilo vse laški. Ali v zapisniku z dne 14. jun. in 25. jul. je sledilo slov. dolžno pismo, ki je bilo legalizovano v slov. jeziku. (In kaj to njim mari? Ali ni bilo prav takó? Narobe bila bi krivica! Ako se je krivica popravila v teku pravde, moramo biti le zadovoljni, a komur vse to nič mar ni, naj drži jezik za zobmi, ako jih ima.)

Dvanajsta točka nam ni jasna, zato se ž njo ne bomo pečali. Gotovo obsega prav tako neslanost, če ne večjo, kakor vse prejšne in poznejše.

Točke 13., 14., 15., 16., obsegajo zapuščinske zadeve Marije Cernic (!), Stefana Kolenc (Čudno, da je jedno ime pošteno zapisano! Grazie, signor Colombo! —), Antona Stepančig (— la kluka, signor Goll-opp! —) in mladoletnih Paulizza so bile uloge laške, preslišavanje je bilo slovensko in sledila je slovenska rešitev. (Naravno! Kaj hočejo dati Slovencu laško rešitev, da bo moral zopet pitati kake laške zagrizence, da mu ga raztolmačijo? Sodnik zna slovenski, kakor se vidi, ali ni torej prav, da daje Slovencem slovenske odloke? Sicer je pa več kot gotovo, da stranke so same želele konečno rešitev v slovenskem jeziku.)

Pod točko 19. pripovedujejo odvetniki, da sodnik pri okrajnem sodišču (— imajo pač vedno le jednega pred očmi! —) nastavlja sicer zapisnike v laškem jeziku, a pri izpovedovanju strank ali prič nadaljuje slovenski, ne da bite izrecno takó zahtevale. (Po nazorih teh modrijanov torej se ni zadosti, da Slovenec govori slovenski s sodnikom, marveč da mora izrecno tudi zahtevati, da hoče imeti slovenski zapisnik, a potem se le bi sodnik smel narekovati slovenske izpovedi v slovenskem jeziku. To so pač neslane srčne želje naših zagrizenih nasprotnikov, ker vedo, da veliko ljudij nima toliko poguma, da bi zahtevali slovenski zapisnik! Saj je tudi med Lahi in Furlani veliko ljudij, ki bi tudi molčali, ako bi se jim spisal zapisnik ne le po slovensko, ampak tudi po turško ali kitajsko! — Zató mora veljati načelo, da zapisnik se mora napisati v tistem jeziku, kateri govori stranka, brez kakega izrecnega zahtevanja. Italijanščina nima tu prav nikake predprave! To si zapišite za uho gospodje jezični dohtarji!)

Pod št. 20. pripovedujejo, da sodnik večkrat sam popraša stranko, ali želi, da narekuje zapisnik v slovenskem jeziku. (Po našem mnenju je to odveč. Ako stranka govori slovenski, mora biti tudi zapisnik slovenski brez sodnikovega popraševanja ali zahtevanja stranke!)

Dalje se gospodje spodtikajo nad tem, da jeden sodnikov rabi tudi v laških spisih slovenska krajevna imena Sovodnje in Renče mesto Savogna in Ranziano. (To je edino pravilno, kajti c. kr. avstrijski sodniki ne smejo trobiti z irredento v en rog! Mi Slovenci ne poznamo drugih imen, zlasti ne takih, katere kuje irredenta, da bi dala naši deželi čisto laško lice).

Pod št. 21. se pritožujejo, da je neki čifut dobil od sodišča slovensko vabilo. (To je res strašno! Čudno, da se mu ni želodec obrnil in — izbruhal iz sebe vse tiste tisočake, katere mu je prineslo slovensko vabilo: „Mati, pejtega noter, ga dohiste an dobar svet!“)

Pod št. 22. in 23. so pa dosegli vrhunec predrznosti. Tam se pritožujejo ti ljudje, da jeden sodnikov piše slovenska imena — p o s l o v e n s k o. To je pa že nečuvena čifutska brezobraznost! Vedno se pritožujemo, da laški odvetniki in zemljemerci so skvarili in spačili naša osebna in krajevna imena takó škandalozno, da vse zemljiške knjige niso vredne jedne žveplenke, a zdaj se še

le ti ljudje pritožujejo proti sodniku, ki popravlja njih grehe. — Ali pri takem počenjanju so se grozno osmešili. Ondi se namreč pritožujejo, da je sodnik skvaril (!) lep laški priimek „Zaccaria“ v nečistljivi „Caharija“, a sami so se izdali, da ista oseba sama se „Zaharija“ piše. Ali Slovenec „Zaharija“ — se ne bo pisal za „Zaccaria“, marveč celó začetni „Z“ namesti s „C“, kakor edino pravilno je pisal sodnik.

Ali gospodje so se urezali še huje. Z veliko sopirnostjo navajajo ministersko naredbo z dné 20. jan. 1880. št. 19.516., s katero je bilo naloženo, naj se nemške uloge v zemljknižnih rečeh rešujejo v laškem jeziku povsod tam, kjer vodijo te knjige v laškem jeziku. Kar velja za nemščino, modrujejo dalje ti gospodje, velja tudi za slovensščino. Dalje trdè, da se izdajajo slovenski odloki in nalagajo slovenske uknjižbe le vsled naloga predsedništva goriškemu okrožnemu sodišču, nikakor pa ni kake ministerske naredbe, ki bi razveljavila ono, o kateri govorimo zgoraj.

Ali čujte, kakó nevedni so ti učeni goriški dohtarji! Gornjo naredbo je ministerstvo izrecno razveljavilo z naredbo 13. julija 1887. št. 170., razglašeno z okrožnico lišjega deželnega sodišča 5. jul. 1887., ki pravi, da se morajo tudi zemljknižne uloge (torej vse druge so se morale že prej!) reševati v tistem deželnem jeziku, v katerem je spisana uloga ali ustna na zapisnik sprejeta prošnja, in v istem jeziku je treba izvesti tudi uknjižbo.

Toliko blamažo bi si bili gospodje učeni dohtarji vendar lahko prihranili! Kar pomilovati jih moramo, da takó sijajnim načinom razkazujejo svojo nevednost in da pozivljajo ministerstvo, naj uravná svoje postopanje v zmislu razveljavljene naredbe proti sodnikom, ki so ravnali povsem p o u k a z u v e l j a v n e m i n i s t e r s k e n a r e d b e z dné 13. jun. 1887. št. 170.

Take bedastoče so mogli sklepati pač edino le laški in čifutski odvetniki goriški. Zanimivo je to, da niti jeden ni vedel za to naredbo iz najnovejšega časa in so ostali pri tej nevednosti tudi potem, ko sta slovenska odvetnika opozarjala na njo! To so učenjaki! Častitamo! (Konec pride!)

D o p i s i.

Srednje na Kanalskem, 12. januarja. — Dolgo časa smo imeli domač prepír zastran prihodnjega župana, zdaj pa je bitka končana. Pokazalo se je, da ljudje v severnih krajih (Kotarji) so bolj hrabri junaki, kajti potokli so sovražnika iz nižave. Vojska na jugu (po domače Kostanjevci) se je morala umakniti z bojišča ponižana in uničena. — Bog živi zmagovalce in novega občinskega predstojnika. Vemo pa, da petelinček ne bo več takó prijetno pel, ko ima strt kljun; le včasih se morebiti še oglasi.

Sv. Križ, 6. januarja. — Po pravici lahko rečemo, da naše Bralno društvo je prerajeno. Danes teden imeli smo občni zbor. Pri tej priliki pokazali smo Križanje, da nismo tako malomarni, kakor se je o nas sodilo, le pravih voditeljev nam je nedostajalo. Na ta dan pristopili so še nekateri novi udje. Želimo, da bi še kateri pristopili. To pa je le na nas ležeče. Mi drušeniki unemajmo svoje sosede za prekornostno društvo in spregledajmo vsi, da se nam pred nosom gadijo krivice. Na koga se hočemo zanašati, v koga zaupati? Na naše deželne in državne poslance? Če je eden njih dober, je še več slabih. Sami v sebe zaupajmo, sami pojdemo na delo. Tudi če bi imeli prav dobre poslance, če smo mi mrtvičevi-nerodni, je vse zastoj. Poslance imamo pa take, kakoršnih smo vredni. Sicer poslanci ne morejo čudežev delati. Sami, sami! Poglejmo Italijane! Za reč od nič tako navdušenje, take demonstracije. Oklenimo se društva, koje nas bo varovalo marsikaterih zlegov. Z dejanji na dan!

Nedavno naletim na neko deklino. V razgovoru sem zvedel od nje marsikaj zanimivega. Rekla mi je, da je bila v Trstu nekaj let le radi „šprahe“. In čemu se je učila laški?

Da, če se dve pogovarjati laški, jih tretja ne razume. „Gospodje delajo tuki tako in oni znajo tudi več šprah.“ Med drugim mi je povedala, kar je še pristeovati med nedolžno v razmerju z drugim, da se je naučila v Trstu meso jesti ob petkih, kar jej nič ne škodi, in da je tako dobro, kakor ob drugih dneh. Dragi Križani! Tako greši cela Slovenija. V Trstu dobite mladeniče in mladenke iz vseh naših pokrajin, ki izdajejo svojo rodno mater. Odpravimo ta greh! Vrli možje, zali mladenči, delujete, kolikor je v vaši moči: prigovarjajte, naj se nikar ne puščajo licere in sinovi brez potrebe po svetu, posebno v taka okuzna laška mesta. Saj nam naša vipavska dolina da obilo sredstva, da se preživimo. — Doma trudimo se! Koliko polja je še neobdelanega, na kolikih gričih bi se lahko rastla vinska trta. Kaj je po svetu? Povsod borba za kruh. Kako je življenje drugod? Dajte si sami odgovor, ko vidite domov prihajajoče blede, za sušico hirajoče mladenke in mladeniče. Skupaj ste v šolo hodili, skupaj ste se igrali, a niste skupaj vzrastli. Vi ste nepokvarjeni — kaki junaki — kaki hrusti na duši in telesu; kake vrle mladenke polnih rožastih lic — zale podobne! In oni? —

Le na noge tudi v drugem oziru. Znano nam je, kako lahko se gibljejo drugi narodi v Avstriji in kako smo mi oblečeni v tesno, železno srajco. Le to naj Vam povem za danes: Hoče li postati — kak Lah, Nemeč, ali Madjar duhovnik, učitelj, doktor raznih strok, — kako lahko mu je. Učitelje dobi svojega roda, mučiti se mu ni treba z drugimi jeziki. Vendar lahko postane velik gospod. Vem za glavarstvo, ki rabi zemljemerca, ki zna samo laški. Kaj pa naši sinovi? Natančno opisati stanje naših dijakov ne morem, ker mi srce krvavi. Cele dneve se morajo ubivati z nemščino; ko se temu privadijo, začnejo z latinščino in grščino na podlagi nemščine; tudi vsi drugi predmeti so na tej podlagi; učitelji so jim navadno neprijazni Nemci. Samo po sebi se ume, da večina sinov zgreši pravi poklic. Temu sem priča. V prvi latinski šoli nas je bilo 45 učencev, izmed teh ni prilezel noben do 8. šole o pravem času. — Za Boga! se li bomo zanašali le na poslance? Sani, sami! Tu ne hajmo biti pohlevni! Ne prosimo več, marveč zahtevajmo. Na delo pojdemo, da nas ne bodo naši potomci preklinjali!

Iz kobariškega Kota. — Izjavil se je nekdo pred par leti v „Soči“, da v Sedlu in Breginju se občinstvo s svojimi starašini nikakor ne zadovoljuje, ter da menijo stare zamenjati z mladimi po vzgledu drugih občin na Tolminskem. Marsikomu te prerokovanje ni šlo v glavo, a izpolnilo se je na prav čuden način v lanskem letu v Sedlu in že je preobrat na dnevnem redu tudi v Breginju. Navadno se pred volitvijo veliko govori in ugiba, a ker je izvolitev nekaj važnega, vsekako pristojno združiti se kolikor možno jedinstvu, saj smo izkusili, kaj povzroča razdvojitve. Strankarstvo odpira pot raznim homatijam. Tako uči skušnjava.

Kaka je z našo skladno cesto? V pokritje zaostalih cestnih naklad delalo se je v Breginju in nadaljevalo se bode isto proti Borjani. Opozoriti nam je naša g. cest. odbornika, da ne nehata zahtevati ravne črte pri Borjani, saj tako zahteva občen blagor. Trebalo bi izvesti izpeljevanje ceste iz Breginja v Loge nad breznom „kras“ drugače nego po sedanjem načrtu. Nekaterim se zdi modreje, opustiti klanec „kras“ ter kreniti proti italijanski meji, dosepeši tik „jamiča“ čez „robe“ do „kaluže“.

Preteklo poletje so pri naših sosedih onkraj meje podvojili finančne stražarje ter namestili jih v vsako vas tik meje; in že govoričijo, da meni italijanska vlada nadomestiti vojake na mejo, ker ti stanejo za polovico ceneje.

Lepo je videti naše sosede onkraj meje, kako se trudijo s popraviljanjem in zidanjem novih cerkva. N. pr. v Sobidu so dozidali v lanskem letu jako prostorno cerkev sv. Ani na čast. Ravno tako v Tipani letos, dasi ne dovršeno, cerkev sv. Matevža. V Škorši jako visok iz kamenja izklesan stolp. V Prosnidu prizidavajo nov zvonik. V Čeneboli več let sem imajo izvrstne orglje,

a orglavca se ninajo. i. t. d. Potemtakem smo v dobi, ko se vse prenavlja. Ustna kmečka govorica dostavlja, „da bode gorje pretilo, ko bodo nova velika poslopja zidali in ko bode kmet kmeta sodil. Upamo, da ne bode taka!

Ostala Slovenija.

V Pazinu je bil soglasno izvoljen županom odvetnik g. dr. Dinko Trinajstić. Častitano od sreča. Lahonski trgovci so v znamenje žalovanja zaprli svoje prodajalce. Naj le žalujejo!

Deželni zbor istrski je vladin zastopnik nenadoma zaključil v ponedeljek. Temu so dali povod škandalozni dogodki prvih dveh sej, o čemer smo poročali deloma že zadnjič. O prvi seji je prinesla „Edinost“ od torika natančno poročilo, iz katerega posnemamo naslednje:

Ko je deželni glavar Campitelli otvoril dež. zbor, bahajoč se z milostjo presv. vladarja (!), ustane vladin zastopnik, hoteč prečitati nekoliko pozdravnih besed. A čulo se je samo: „Eccelsa dieta . . . .“, kajti takoj za temi besedami pričeli so kričati na klopch večine: „Niente, niente, basta saluti, non voliamo piu saluti (Nič, nič, je že zadosti pozdravov, nočemo več pozdravov!) Bilo je tudi drugih glasov in vsklikov, ali ni bilo mogoče vsega razumeti v nastavšem hrupu in vrišču. Ustavši člani večine so drvili od svojih klopi proti izhodu in vedno kričaje. Na svojem mestu je ostal le vitez Babuder, ves pobit in povešene glave. Išli so: Bartoli, Cleva, Bubba, Gleser, Vergontini, Tamaro, Gambini, Rizzi, (Kako to, saj je ta gospod jako ponižen in pohleven nasproti slavni vladni, kadar biva — na Dunaju?! Radovedni stavec.), Stanich, Wassermann, Lius, Martinolich, S. Venier, N. Venier, Polesini, Defranceschi, Marinoni in Tomasi.

Manjšina je ostala na svojem mestu ter napenjala svoja ušesa, da čuje, kar čita vladni zastopnik. Ah bolj z očmi nego-li z ušesi so pogodili naši poslanci, da nekaj čita in da se v jednomer trudi biti glasnejim. Ali kdo bi mogel nadglasiti tolik vrišč! Čuti je bilo tudi njegove besede: „Visoki zemaljski sabore!“ Po času, kolikor ga je potreboval za čitanje hrvatsko, sodili bi, da je čital toliko hrvatskega, kolikor italijanskega. Se strani manjšine je bilo čuti vsklike: „Protestujemo proti postopanju galerije in predsednika!“ Potem: „Vidite, gospod komisar, do česa je prišlo pri nas v Avstriji!“ In slednjič: „To Vam delajo oni, koje na rokah nosi cesarska vlada!“

Hkrati s poslanci počela je bučiti tudi galerija ter je kričala vs kovrstnih stvari. Med vskliki in ploskanjem z rokami čuti je bilo sosešno odobravajoče besede: „bene! bravi!“ Čuti pa je bilo tudi vsakojakih drugih vsklikov in nabijanja; slednjič so začeli tudi zvižgati in ob svršetku demonstracije je bilo čuti opetovani „pereat!“ Takega vrišča in viharja gotovo še ni bilo nikdar v tej zbornici.

Predsednik je sicer nekaj stoji klical proti galeriji, da ista nima pravice davati znamenja odobravanja itd., ali galerija ga je ubogala kakor običajno: kričala je še bolj. Tega pa si ni upal gosp. predsednik, da bi dal sprazniti galerijo, niti ni naprosil vladnega zastopnika, da pretrga čitanje, dokler se ne izprazni galerija in uvede mir.

Ko so odšli vsi člani večine in ko je slednja oseba iz lastne volje ostavila galerijo ter je nehal čitati vladni zastopnik — kojemu so poslanci manjšine vskliknili „živio“ — ustal je predsednik vnovič, da izjavi, da v zbornici ni več zakonitega števila poslancev, zbok česar mora zaključiti sejo, a prihodnjo da prijavi pismenim potem.

Druga seja je bila v ponedeljek, a te se niso vdeležili slovanski poslanci. Zapustili so namreč Poreč, ker jih je irredentovska svojat zasramovala v zbornici in na ulici. Da, celó v hotel je udrla, razbijala vrata in zasramovala tam obedujoče poslance. Naravno, da pri takih odnošajih naši poslanci

ne morejo več v Poreč. Po našem mnenju bi morala vlada preložiti deželni zbor v kako drugo istrsko mesto, če drugam ne, pa v Pulj. Vlada je to dolžna storiti v obrambo slov. manjšine in v ugled zbora samega.

Tudi v drugi seji so se škandali ponavljali. Poslanec Venier je predlagal imenom večine, naj zbor sklene, da poslovni jezik deželnega zbora in odbora je edino le italijanski. Poslanca Tomasi in Gambini sta oduševljeno govorila za ta predlog, ostali poslanci in zlasti poslušalci so pa pritrjevali na nečuvne načine. Poslanci so zapored napadali vlado, a vladin zastopnik je protestoval, toda niso mu pustili do besede. Naposled je bilo vladnemu zastopniku vsega preveč, da je zbor zaključil v imenu Njegovega Veličanstva.

Po zaključenem zboru so se primerile v Poreču mnoge demonstracije, ki spominjajo na razmere v Lombardiji in Benečiji, ko je tamkaj vladala še Avstrija. Tudi po drugih isterskih mestih so Lahii demonstrirali proti vladni. — Dunajska „Presse“ je priobčila prav rezen članek proti takim odnošajem. Ker je ta list v vladni službi, smemo se nadejati, da vlada vendar že resno stopi na noge. Ali najprej se mora otresti zveze z Italijo, potem bo mogla vlada še le stopiti našim irredentovcem na noge tako, kakor zaslužijo.

Štajerski Nemci in slovenščina — Deželni zbor štajerski je lani naročil deželnemu odboru, naj na deželni realki v Gradcu ustanovi tečaj za slovenščino, da bi se tako dobili za slovenski Štajer sposobni nemški uradniki. Deželni odbor poroča sedaj, da se za ta pouk ni oglasil noben dijak, češ, da se uče rajše angleški kakor slovenski. Mislimo, da je ta opravičba do cela nepotrebna, saj je znano, da bi Nemci radi zavzeli vse dobre službe, ne da bi se učili kakega potrebnega jezika.

Občinske volitve na Koroškem v občeh za Slovence niso izpadle tako ugodno, kakor je bilo pričakovati. Nekaj je temu kriv občinski volilni red, ki je ugoden bogatašem, kateri pritiskajo na nezavedno ali vsled odvisnosti le preveč omahljivo ljudstvo. Zmagali so nemški liberalci celó v Žabnici, kjer je bil od pamtveka slovensk zastop. „Mir“ pravi, da si teh liberalnih zmag skoro tolmačiti ne more, vkljub vsem veseljem znamenjem, ki so se kazala v poslednjem času glede narodnega gibanja koroških Slovencev. Liberalci — pravi — morajo imeti kak skriven poseben pomoček!

Koroški deželni zbor. — V seji dne 9. t. m. odobril je dežel. zbor zaključek o dežel. dokladi na žgane pijače. Dežela ima čistega dobička 133.725 gl. 56 novč. Nadalje je sklenil dež. zbor, prositi državo 50% prispevka za troške regulacije Zilje in pooblastiti dež. odbor, da nadaljuje začeta regulacijska dela.

Društvene vesti.

— Plesne vaje v Čitalnici pri Sokolu so prav živahne. Tu se mladina pošteno zabava. Pri Sokolu imajo naši mladeniči in dekleta najljepšo priliko, učiti se lepemu društvenemu vedenju, da bodo sebi in narodu v čast. Zató naj se pa ogibljejo onim plesom, katere napravljajo Lahii, kjer je v nevarnosti njih dobro ime, njih nrvstveno in narodno življenje. Zató naj skuša vsak Slovenec v mestu zvbati plesoželjno mladino k Sokolu in odsvetovati ji razne kavalkine in maske-rade.

V Idriji priredi „Delavsko bralno društvo“ veselico 27. t. m. z jako lepim in obširnim sporedom.

— „Goriška ljudska posojilnica“ je imela v l. 1894. nekoliko manj prometa nego v prejšnjem letu, a čistega dobička je več. Denarni uspeh je jako ugoden. Vse imetje posojilnično znaša že 10.000 gl. Ako bi bila posojilnica začela delovati 10 let poprej, imela bi danes lahko že svojo hišo v Gorici. — Ta zavod uživa popolno zaupanje, katero tudi zasluži. Uradni dnevi so ob nedeljah, ponedeljkih in četrtekih od 11 do poldne. Obresti bodo zanaprej manjše.

— Javni shod priredi 3. febr. v Libedical na Koroškem tamošnja podružnica sv. C. in M. Sodelovalo bo tudi prvo koroško pevsko društvo „Gorotan“. Koroški Slovenci se gibljejo. Le vstrajno naprej!

V Prevaljah na Koroškem so ustanovili delavsko društvo. Koristno je bilo! Naj bi mu bila sreča mila, saj bo imelo hvaležno delo v prid tamošnjega delavskega stanu.

— „Goriški Sokol“ je imel prvo odborovo sejo, v kateri se je odbor takó-le sestavil: podstarosta Anton Jerkič, denarničar Josip Mužič, tajnik Avg. Jansa. — Četovodstvo je prevzel predtelovavec in odbornik Feigel. — Odbor sklene, da pošlje zahvalo bivšemu podstarosti g. M. Poveraju, ki se je radi svojih poslov zunaj Gorice odpovedal odborništvu; on je bil med ustanovitelji društva in od prvega početka odbornik, unet in delaven za razvitek „Sokola“. Enaka zahvala se pošlje tudi bivšemu odborniku g. Jos. Hvali, ki radi svojih trgovinskih poslov ni mogel več vršiti odborniških dolžnostij. — Za letošnji predpust so določene sledeče zabave: 13. in 27. t. m. plesni vaji; 2. febr. veselica z domačo zabavo; 17. febr. plesna vaja. Te vaje bodo vselej od 4. pop. do 8. zvečer. Obleka navadna prazniška. — 26. febr. pa bo velik ples z maskami in kostumi. Za veselici 2. in 26. febr. se izdajo še posebna vabila.

— Iz Dornberga. Ženska podružnica sv. Cir. in Metoda imela je svoje letno občno zborovanje, — kakor je bilo naznanjeno — dne 6. t. m. pri katerem se je določilo, da postane podružnica pokroviteljica.

V vodstvo so bile izvoljene sledeče gg.: Predsednica gospa Jos. Bizjak, podpredsednica gospa Amalija Golja, blagajničarica gospodična Franja Križman, zapisničarica Amalija Jelšek, odbornice: Alojzija Šinigoj in Katarina Žorž ter namestnice: gospa Lucija Šinigoj, Josipina Poljšak, Ivana Šinigoj in Franciška Šinigoj.

— Iz Sežane: Naša narodna društva se kaj lepo razvijajo. Na Silvestrovo sta tamkajšnji podružnici sv. C. in M. priredili veselico, ki kaže 46 gl. 83 kr. čistega pribitka. Za toli gmoten uspeh gre posebna zahvala prebl. g. grofu Schaffgotschu, c. kr. okr. glavarju, g. Dukič-u, c. kr. okr. sodniku, g. dr. Jaschi-ju, zdravniku in g. Hrušič, c. kr. dvornemu voditelju žrebčarne v Lipici. Bog živi blage darovalce in njihove naslednike!

Razgled po slovanskem svetu.

Hrvaški deželni zbor v Zagrebu je bil otvorjen dne 10. t. m. in nadaljuje svoje razprave še danes. Poslanci hrvaške opozicije (člani stranke prava), katerih je le malo število, nevstrašeno branijo in zagovarjajo pravice hrvaškega naroda. Žalibog, vsi njih napor ostajajo le „glas vpijočega v puščavi“, kajti madjaronska večina se ne briga za vse dobre in koristne njih nasvete.

Razpuščeno društvo. — Češki namestnik je bil razpustil češko-židovsko društvo v Pragi, ali državno sodišče je ovrglo naredbu. Židovsko društvo je imelo torej več sreče na Dunaju nego druga krščanska češka društva, ki so tudi bila razpuščena.

Umesten predlog. — Češki poslanec dr. Kraměř je predlagal v deželnem zboru, naj se sestavi posebno sodišče, kateremu naj bi bil odgovoren namestnik za vse take čine, ki ne soglašajo z deželnim redom.

Umrl je mladočeškega izvrševalnega odbora v Pragi dr. Kučera, nadarjen mož, goreč Slovan, ugleden češki politik. N. v. m. p.!

V dalmatinskem saboru v Zadru je bil v jedni poslednjih sej na dnevnem redu tudi predlog o združitvi Dalmacije s Hrvaško. Predlog so postavili radikalnejši hrvaški poslanci Biankini, Perić in drugi. Izročen je bil v pretres posebnemu odseku, ki je v 24 urah že poročal o njem — večina ga je pri razpravi odbila na veliko veselje autonomashev in židovskega časopisja v Primorju.

Sneg v deželnem zboru. — Dne 17. t. m. se je udrla vsled obilice snegu steklena streha nad poslopjem deželnega zbora češkega; strop je ranil dva poslanca precej težko. Poslanec Fournier se je takoj odpeljal na Dunaj, da se tam zdravi.

V češkem deželnem zboru prišlo je pri prvem čitanju Kaftanovega predloga glede odprave izjemnega stanja do burnih prizorov. Kaftan je grajal Hohenwarta in Poljake, ker so pristopili h koaliciji. Ko je opomnil Poljake, se je slišalo od strani nekaterih poslancev: „Čudni bratje!“ Kaftanov predlog ni obveljal, ker so zanj glasovali samo Mladočehi in Staročehi.

V samostanu Kreševo (Bosna) proslavil je dne 14. t. m. svojo zlato mašo hrvaški književnik fra Grgo Mertić. Kako je on priljubljen ne le pri hrvatskem narodu temveč tudi na najvišjem mestu, je priča odlikovanje, ki ga je o tej priložnosti doletelo od Njeg. Veličanstva. — Stvarnik najga ohrani še mnogo let na korist hrvatskega naroda v Bosni!

Srbska vlada je proglasila na podlagi ustave iz l. 1868., da ne more biti izvoljen kot poslanec v skupščino (državni zbor) noben uradnik, profesor, odvetnik, duhovnik ali penzionist. Take može more imenovati v skupščino le kralj. — Lepa je ta! Vlada se takó iznebi najhujših nasprotnikov, kajti srbski kmetje ji ne bodo delali preglavice, a iz onih krogov, ki dajejo najsposobnejše može, bo vlada sama izbirala poslance. Hvala lepa za tako ustavo! — Takí odnošaji ne bodo mogli dolgo trpeti!

V Belemgradu so proglasili obsodbo v zadevi Čebinčevi. Poslednji je bil obsojen na dve leti zapora le za to, ker je vse priznal; Tausanović, Tajsic, Rušic, Dimic, Stenajević in Lujovic vsak na tri leta. Dva sta oproščena. — V zadevi namišljenega zastrupljenja kralja Aleksandra sta bila oproščena oba obdolženca. — Razkralja Milana ni v Belemgradu in vsled tega se govori, da je s svojim sinom navskriž. — Govori se tudi o zopetni ministerski krizi. — V mestu Užici so zaprli zopet nekatere radikalce, mej katerimi se nahajajo bivši užički župan, jeden knjigar, jeden profesor, jeden sodni pristav ter dva poročnika v pričuvi (rezervi). Tudi v Pirotu so zaprli več radikalcev. — Ako pojde tako dalje, v Srbiji ne bo človeka, ki ni še bil ali ne bo zaprt!

„Srpska banka“, o koji smo že poročali, se ustanovi v Zagrebu. „Hrvatski Branik“, organ stranke prava, ki izhaja v Mitrovici (v Sremu), pristavlja umestno opazko, da bi taka banka več koristila Srbom, ako bi jo ustanovili v Pešti, kakor jim bode koristila v Zagrebu, kajti v Pešti bi pomagala rešiti svoje ljudi iz madjarskih pestij, mejtem ko v Zagrebu Srbi niso v nevarnosti; — To mnenje je tudi naše, žalostno pa je, da tega ne ovidijo tudi gospodje osnovalci „srpske banke“.

Iz Sredca (Bolgarska) poročajo, da je bila neosnovana vest, da je bivši minister Stambulov obdolžen sokrivnje pri umoru svojega tovariša Belčeva. Dalje od tam javljajo, da je bil Dragan Cankov v avdijenci pri knezu Ferdinandu. S časom se vse preminja!

Železnice na Ruskem. — Ruska vlada izdaja velikanske svote za zidanje novih železnic. V letošnjem proračunu ima zopet 52 milijonov rubljev za sibirsko železnico, 42 milij. pa za druge železnice v državi. V enem samem letu izdaja torej za železnice blizu 100 milijonov rubljev ali nad 120 milij. gold. Avstrijska vlada naj bi si ogledala ta proračun ruske vlade! Mi silno potrebujemo predelsko železnico, a vlada javka, da ni denarja. Za smodnik in topov ga vendar ima vedno dosti!

Tiskovna pravda. — V ponedeljek se je vršila pred zagrebskimi porotniki tiskovna pravda proti uredniku „Obzora“ g. prof. Jos. Pasariću radi žaljenja časti. Tožil ga je dr. J. Frank, vodja stranke prava. Ko je toženi urednik pojasnil pravi smisel svojih dolžitev, je dr. Frank odstopil od pravde. Za tako pomirjenje je nagovarjal neki goriski Slovenec, ki je slučajno bival v Zagrebu. — Veselimo se prav od sreča, da dr. F. te prav-

de ni tiral do konca, kar bi ne bilo nikomur v korist. Bratje, složno, složno, složno!

Borštnik v Zagrebu. — 13. t. m. je imel naš urednik priliko, videti znanega slovenskega gledališkega umetnika g. J. Borštника v zagrebskem gledišču, kjer je predstavljal Hamleta, glavno ulogo v eni najtežjih Šekspirovih tragedij. Igral je tako izborno, da je občinstvo nad 40 krat priklicalo umetnika na oder. Tudi njegova soproga žanje v Zagrebu krasne uspehe. Obā sta se naučila izborno hrvaški. Časopisi so polni hvale o tej slovenski zakonski dvojici.

Razgled po svetu.

Presvita cesarica pride v začetku februarja v Cap Martin na jugu Francije ob Sredozemskem morju. Tamkaj ostane en mesec; tjakaj pojde baje tudi presv. cesar Franc Ježef.

Trozvezna pogodba Avstrije z Nemčijo in Italijo poteče l. 1895. Vsled tega se bodo v kratkem vršila pogajanja glede obnovitve. Iz zanesljivega vira se sliši, da zahteva Italija izdatnih olajšav glede stalne vojske.

Socijalističen dnevnik. Socijalistična stranka je dosegla jako velik uspeh, ustanovila si je svoj dnevnik. Dunajska „Arbeiterzeitung“ izhaja od novega leta sem vsak dan. To je najočitnejši dokaz, kako zelo se razširja socijalizem, kako hitro se množe vrste njegove. Še nekoliko poučne statistike: „Arbeiterzeitung“ izhaja 8 let; v tej dobi je izšlo 466 števk, teh pa konfiskovanih 210, torej 45%. V letu koalicije 1894. je izšlo 104 števk tega lista, konfiskovanih je bilo 83, torej 80%.

Delavske demonstracije. Socijalisti na Ogerskem so začeli po celi deželi veliko agitacijo za splošno volilno pravico. Prvi uspeh njih delovanja so velike demonstracije, katere so v petek in soboto priredili delavci v Budimpešti. Primerile so se tudi krvave rabuke. Za včeraj so bile napovedane nove demonstracije.

Novo ministerstvo sestavlja v Budimpešti bivši predsednik poslanske zbornice Banffy, premagavši vse težkobe. Porfelj notranjih poslov prevzel je Perczel, trgovinski Darnel, naučni Vlasics.

Bivši kralj sicilijanski Franc II. je umrl 27. dec. v Arku na Tirolskem. Pokojnik je bil svak našega presv. cesarja. Rojen je bil l. 1836. a na prestol je prišel l. 1859. Toda že leto pozneje ga je pregnal Garibaldi s svojo četo, a narod je 21. novembra istega leta potrdil z javnim glasovanjem, da ga noče za vladarja, ker hoče imeti Italijo zedinjeno. Od takrat se ni več mešal v politiko.

Italijanska vlada ima hude dneve, kajti njen načelnik Crispi se še vedno ni opral onih grdih očitanj, da je globoko zajemal v blagajnicah propadle rimske banke. Poslanske zbornice ni še sklicala, ker se boji. Irredentovcem gre žito v klasje; zato so čedalje bolj predrzni v zasramovanju Avstrije.

Ruski jezik v Nemčiji. — Berolinska „National Zeitung“ priporoča, naj se uvede ruski jezik kot učni predmet v srednje šole v Nemčiji in podpira svoj predlog, da se slovanski jeziki in sosebno ruski odlikujejo tolikim bogastvom, da glede obrazovanosti ne zaostaja njihovo značenje za onim klasiških jezikov, grškega in latinskega. Ruska književnost ima sedaj take pisatelje, katerih dela spadajo mej proizvode svetovne književnosti. Ne ozirajoč se na te idealne prednosti ruske knjige in gledé le na razloge praktičnosti, moramo priznati, da poleg Avstrije ni države na svetu, za katero bi, ker smo z Rusijo zvezani s tolikimi raznovrstnimi odnošaji, imelo učenje ruskega jezika toliko koristi, kakor ravno za Nemčijo. Ako so že začeli na Francoskem in Angleškem v velikem učiti se ruskemu jeziku, zakaj bi mi prvi radi prevažnih svojih interesov ne morali v tem oziru nadkriljevati Angležev in Francozov? — Kaj storimo pa mi Slovani v tem oziru, katerim bi bilo učenje ruskega jezika gola igrača? Ali nam ne daja berolinski list najboljšega vzgleda?

Nemški državni zbor nadaljuje razpravo o zakonih zoper socijaliste. Razprava je zanimiva, ali do kritike pogubnih socijalističnih nauk se še ni povzpela. Govorniki slikajo socijaliste samo kot nevarne revolucionarce, v stvarne razprave pa se ne spuščajo. Po dosedanji razpravi bi bilo misliti, da državni zbor vsprejme predloge brez premembe.

Na Francoskem grozi malomanj kot državni prevrat. Predsednik ljudovlade Casimir-Perrier je odstopil, ker ga niso v njegovih prizadevanjih podpirali niti listi, ki so ga volili. Vkljub vsem prošujam in visokih oseb je ostal pri svojem sklepu. Vlada je začasno še ostala. Socijalisti so izdali proglas, v katerem strastvo napadajo Perriera. Ljudovlada je v nevarnosti, kajti monarhisti se gibljeno: toda vlada je dala vojski primerne ukaze, da ta zaduši takoj vsak nevaren pojav.

Pretekli četrtek se je vršila že volitev novega predsednika, pri kateri so socijalisti uzročili burne prizore. Tudi monarhisti so kričali, naj se odpravi ljudovlada in izvoli kralj. — Volitev se je vršila dvakrat, ker pri prvi ni nikdo dobil nadpolovične večine. Pri drugi volitvi je bil izvoljen Feliks Taure s 430 glasovi proti 338, katere je dobil Brisson. Velika večina naroda je z zadovoljstvom pozdravila novega predsednika.

Francija in Nemčija. — Napadi francoskih listov na nemško poslanstvo v Parizu zaradi afere Dreyfusove so napolnili francosko vlado, da je razposlala izjavo, v kateri opravičuje to poslanstvo in pravi, da ni bilo z Dreyfussom v nobeni zvezi. „Patrie“ pojasnjuje to izjavo, pravi, da je razmerje mej Francijo in Nemčijo jako napeto, in sicer tako, da bi nemška vlada vsak hip lahko odpoklicala svojega poslanika grofa Münsterja.

Partikularizem v Nemčiji. — Monakovske „Neueste Nachrichten“ prinesle so dva članka, katera sta napravila veliko senzacijo. V prvem članku se spominja, kako je cesar Viljem pod svoj podpis na albumu mesta Monakovo napisal besede: „Suprema lex regis voluntas“. (Najvišji zakon je kraljeva volja). Pomen teh besed je postal še jasnejši, ko je cesar na svoji fotografiji, katero je poslal v dar ministru Gösslerju, napisal besede: „Sic volo, sic jubeo, stat pro ratione voluntas“. Monakovske novine velé, da se te cesarjeve besede ne dadó braniti, a da je dolžnost njegovih svetovalcev, povedati cesarju: „Ne, Veličanstvo, najvišji zakon ni volja vladarjeva, ampak spas naroda“.

Ruski car podelil je za novo leto mnogo odklikovanj. V svojem dopisu na predsednika drž. sojeta Bungea in vojnega ministra Vanovskega povdarja svojo skrb, da se ohrani mir.

Azijske dogodbe in Rusija. — Iz Petrograda se javlja, da Rusija nikakor ne dopusti, da si Japonska prisvoji Korejsko ali samo protektorat nad Korejsko ter se hoče vmešati v japonsko-kitajski upor. Vzhodno-sibirske posadke so se izdatno pomnožile, rezervisti se niso odpustili, pač pa se je na službovanje poklicalo še jedenkrat toliko novakov, kakor druga leta. Rusija želi vsakako prepričati, da se v izhodni Aziji ustanovi mogočna država in se je v tem oziru že dogovorila z Angleško.

Londonski anarhisti so glasom poročil angleških listov ujeli nekega francoskega policijskega uradnika, kateri jih je nadzoroval, in ga prisilili, da jim je izdal važne točke anarhistov, tičoče se policijske tajnosti.

Slovinci! Spominjajte se o vsaki priliki solske dece v „Sloginih“ zavodih.

Književnost.

„Dom in Svet“ je priobčil, kakor smo omenili zadnjič slike in životopis Simona Gregorčiča. O njegovih poezijah čitamo med drugim tudi to-le:

„...S. Gregorčič je pesnik, kateremu se ne dá med Slovenci na stran postaviti menda noben drug, pred njega pa jedini Fr. Prešeren. On je pesnik prave pesniške narave, lirik v pravem pomenu besede. Posebni znak Gregorčičevih pesmij je lahkota; pesmi mu vró iz srca — dejal bi same ob sebi. Ta lastnost je pridobila pesniku občno priljubljenost. Isto lastnost imajo tudi narodne pesmi. V njegovem pevanju ni nič prisiljenega, nič mučnega, nič težavnega. Ni ti treba razlage, da jih razumeš; ne višje izobrazbe, da si jih prilastiš. Iz naroda so povzete in zato segajo v srce. Gibčnost, živahnost, raznoterost, izvirnost se ti pokaže, kolikorkrat obrneš list. Sedaj razprostré peruli domišljija, sedaj pride pesem iz umovanja, sedaj vnema srce, sedaj razklada neko misel, sedaj pojasnjuje; sedaj dokazuje; sedaj poprašuje, sedaj potrjuje; sedaj drobi, sedaj druži. Nedosežna preprostost veje iz njegovih poezij tudi takrat, kadar nam kaže višje ideje; poljudnost in vendar izvirnost v besedi in zlogu krasí vse njegove izdelke. Njegova pesem je narodna in umetelna ob jednom...“

„...Sploh treba reči, da je postal Gregorčič popolnoma popularen pesnik; njegove proizvode bere učenjak kakor preprosto dekle. Iz srca so in za srce so. In še več! Gregorčič je vsemu novejšemu pesništvu vtisnil znak svojega duha in zloga. Misli, tudi besede, posebno pa zlog Gregorčičev nahajaš skoro pri vseh novejših naših pesnikih. Prav je, da se pesniki učé od Gregorčiča. A treba, da ga ne posnemajo malenkostno, ampak po duhu. Učili naj bi se od njega najprej misliti. Kaj nam pomaga vodena poezija, če so njene besede še tako uglajene! Potem naj bi se učili lahke in čiste pesniške oblike. Pesnikovanje ni igrača; kdor ne zna peti lepo in mило, rajši naj molčí. Navzamejo naj se naposled od njega globoke resnobe. Bodisi, da sodi kdo o Gregorčiču tudi ostreje kakor mi, priznati pa mora, da je volja pesnikova vedno hrepenela po vzvišenih predmetih.

Slovenska lirika je v delih našega Simona Gregorčiča mnogo napredovala. Ali bo sedaj propadala, ali pa bo nov slovenski pesnik na podlagi Prešernovi in Gregorčičevi kot večji velem združil in razširil obeh vrline, to bo povedala Slovencev srečna bodočnost.“

„Trn“ — je šaliv list hrvaške stranke prava. Izhaja v tiskarni g. Antona Scholza 5. in 20. vsakega meseca. Cena 5 gld.

„Nada“. — Ta krasni ilustrovani list bosenske vlade v Serajevu so z veseljem pozdravili hrvaški listi vseh strank brez izjeme in hvalili vlado za to književno podjetje. Vlada izborna plača urednike in sotrudnike; zato so se zbrali okoli tega lista najboljši hrvaški in srbski pisatelji. Slike so krasne, da list lahko tekmuje z enakimi listi večjih narodov. List izhaja v latinici in cirilici. To je že tretji nepolitični časopis, kateri izdaja bosenska vlada. — Kaj je storila pa avstrijska vlada za — Slovence?

„Matica Hrvatska“ je začela razpošiljati knjige za l. 1894.

Člani dobé po devet krasnih knjig za letnino samih 3 gld. Ta novoletni dar mora razveseliti vsakega Slovana. — Letos je tiskala „Matica“ svoje knjige v 12.000 iztisih. — „Matična“ uprava prosi, naj bi vsak ud že pri sprejemu teh knjig plačal letnino za l. 1895. „Matica“ ima na Slovenskem prav odločno število članov, kar dokazuje, kakó ozke so vezi med obema bratskima narodoma. Živela vrla „Matica Hrvatska!“

„Slovanska knjižnica“. — Izšel je 34. snopič, ki prinaša dve novelici iz zbirke, katero je izdala pod skupnim imenom „Selam“ duhovita pisateljica in odgovorna urednica dnevnika „Bosnische Post“ v Sarajevu g. Milena Mrazović. Dalje prinaša obrazek „Iz sela“, spisal Gjalski.

Gregorčičevega snopiča nimamo več v zalogi. Ako se oglasi naročil še za 400 snopičev, priredimo drugi natis.

„Slov. knjižnico“ prodaja odslej tudi „Dionička knjižara“ v Zagrebu.

„Bršljan“, časopis za hrvaško mladino, je nastopil svoj deseti tečaj. Stane le 1 gld. na leto. To je najcenejši mladinski list na

slovanskem jugu. Tiska in zalaga ga podjetna tiskarna Antona Scholza v Zagrebu.

„Gluhonemi“. — Ta lepa knjiga g. Antona Rudeža je zbudila na slovanskem jugu veliko zanimanje. Pisatelju častitajo od vseh strani na tem delu in tudi javne kritike so zelo laskave. — Cena 3 krone je takó nizka, da bi vsaka nemška enaka knjiga v tem obsegu veljala najmanj dvakrat toliko. Zató se nadejamo, da izobraženi slovenski svet čim prej seže po nji, da pisatelj ne bo imel še gmotne zgube poleg velikega truda tekom nekaj let.

„Knjižnica za mladino“. — Dasi se doslej ni še oglasilo niti 150 naročnikov, vendar izide drugi snopič o napovedanem času. Le to še omenimo, da bo prihodnji še bolje vezan nego prvi. Nakupili smo tri velike zbirke hrvaških, čeških in nemških mladinskih spisov, a lahko rečemo, da vsi ti so povprek 50 do 70% dražji nego naša izdaja. Zató upamo, da slovenski mladinojubi ne dopusté, da bi ta knjižnica kmalu zamrla.

„Parizka moda“. — Pod tem naslovom je začel izhajati v Zagrebu po dvakrat na mesec modni list za hrvaško ženstvo. Namen mu je: iztisiti enake nemške liste iz hrvaških hiš. Prinaša tudi prilogo o ženskih ročnih delih. Cena?

GLASBA.

Zajčev jubilej. — Dne 30. t. m. praznoval bo velezaslužni hrvaški skladatelj Ivan pl. Zajc petindvajsetletnico svojega umetniškega delovanja. Kaj je storil Zajc v tem času za razvoj glasbene umetnosti na Hrvaškem, je znano in njegove zasluge zapisane so z zlatimi črkami v zgodovinsko knjigo Jugoslovanstva. „Hrvatska“ prinesla je zadnje dni v listku životopis Zajčev in kratek pregled njegovega delovanja. Izmej Zajčevih del so mnoge znane tudi na Slovenskem, tako njegovi opereti „Mesečnica“ in „Mornarji na krov“, poleg brezštevilnih večjih zborovih skladb, kakor krasna „Večer na savi“, „U boj“ itd. Reči smemo, da je Zajc tudi naš skladatelj.

Laharnarjeva maša „Ora pro nobis“, o kateri je še omenjal laskave kritike nemških skladateljev in prvakov naš „Primorec“, je sprejeta v „Verreinskatalog“ pod št. 1735. Recenzenta sta bila: P. U. Kornmiller in A. D. Schenk. „Fliegende Blätter“ so že delj časa prinašali kritike nemških strokovnjakov o njej, za kar moramo le častitati domačemu skladatelju g. Laharnarju.

Slavjanski na potovanju. — Naši čitatelji se gotovo še spominjajo naših članokov l. 1890., v katerih smo opisovali sijajne uspehe slovečega ruskega pevskega zbora A. D. Slavjanskega. Zdaj je ta zbor na svojem zadnjem potovanju po svetu. Iz Oseka je prišel v Zagreb in od tam v našo belo Ljubljano. V sodoto je nastopil v deželnem gledališču, v nedeljo pa v nemški „Tonhalle“. Gledališče je bilo vse razprodano, občinstvo po večini jako izbrano. Zbor je žel po vsaki točki viharno priznanje. Ljubljanski Slovenci so poklonili Slavjanskemu lovorov venec z rdečim in belim trakom in primernim napisom. Ob sklepu je zbor zapel še dve slovenski pesmi „Lepa naša domovina“ in „Kvišku bratje“; besede so izgovarjali prav čisto. Dasi je Slavjanski žel veliko hvale, vendar se sedanji zbor ne more primerjati onemu pred petimi leti; mnogo tedanjih izbornih močij ni več. Ženske glasove je vse zamenil z otroškimi. Da je petje umetniški dovršeno, tega nam ni treba omenjati.

V Trstu je dal v torek in v sredo dva koncerta, ki sta izborna uspela. Občinstva je bilo silno veliko, po gromni večini slovansko. Irredentovski listi so sovražno pisali proti Slavjanskemu, ker je — Slovan. Kaj bi rekli Italijani, ako bi Rusi vrnili z enako mero in pognali iz Rusije tiste tolpe laskih opernih družb, ki se potikajo po Rusiji?

„Tercet Slavjanski“, to je sestre Nadina, Olga in Jelena Slavjanski, bode koncertoval v polovici februarja v Zagrebu. Zagrebčani se temu zelo veselijo.

Goriška Tiskarna

priporočá:

„Slovansko knjižnico“

(Velja celoletno gld. 1.80.)

„Primorca“ „Kažipot“

(80 kr.)

(gld. 1.20)

„Knjižnico za mladino“

(Celoletno 1 gld. 80 kr.)

Dalje priporočá različne vrstne izgotovljene tiskovine za županstva, cerkvene, šolske (v slovenskem, hrvaškem in italijanskem jeziku), sodne in druge urade.

Sprejemlje naročila za razne tiskovine po zahtevi.

Ukusno izoršitev dela, hitro in pošteno postrežbo po zmerni ceni zagotavlja lastnik

A. Gabršček.

Saunig & Dekleva

Nunska ulica št. 16.

Zaloga vseh vrst šivalnih strojev. Singerjev stroj stane gld. 33 — 45 tudi gld. 70 torej po blagu je kup. Prodajata tudi dvokolesa, lovske puške, samokrese (revolverje), kakor tudi vso lovsko pripravo.

ANDREJ JAKIL, tovarna kož v Rupi pošta Miren in zaloga usnja v Gorici, na trgu Kornu.

Franjo Jakil v Raštelu št. 9. ima bogato zalogo vsakovrstnega usnja ter raznega orodja in potrebščin za čevljarje. — Prodaja na drobno in na debelo.

Ivan Reja krčmar „Alla Colomba“ za veliko vojašnico na desnem voglu v ulico Morelli, toči domača vina in ima domačo kuhinjo. Cene prav zmerne.

Anton Obidič čevljar v Semeniški ulici št. 4 se priporočá Slovincem v Gorici in v okolici za blagohotna naročila.

Ivan Dekleva veletržec z vinom v Gorici ima v svojih založnicah vedno na izbiro vsakovrstna domača vina bela in črna istrska ter bela dalmatinska. Pisarnica se nahaja na Generališču (prehod Edlingov). Prodaja na debelo.

Anton Fon v Semeniški ulici ima prodajalnico vsakovrstnih klubukov in kap ter gostilnico. Toči vedno dobra in naravna vina.

Anton Koren trgovec v Gosposki ulici št. 4 prodaja razno lončarsko, porcelanasto in stekleno blago, reže in vklada šipe v okna, reže in napravlja okvirje za zrcala in podobe.

Peter Birsa gostilničar pri veliki cerkvi (Corte Caraveggia št. 4) priporočá slavni občinstvu izborna domača vina, vedno dobro sveže pivo, domačo kuhinjo; postrežba točna.

Ivan Pečenko veletržec z vinom na debelo v Vrtni ulici št. 8 (poleg ljudskega vrta na desno), prodaja nad 56 litrov po najnižjih cenah pristna bela in črna vina, in sicer: vipavska, furlanska. — Zagotavlja dobro, pristno blago, točno postrežbo in nizke cene.

Ant. Jeretič za veliko vojašnico v Gorici prodaja vse izdelke, ki spadajo v šolsko in pisarniško rabo kot: papir, peresa, svinčnike, knjižice, knjige za upisovanje itd. Pisanke in risanke iz dobrega papirja izdeluje v svoji delavnici, na kar slavno učiteljstvo še posebno opozarja.

Martin Poveraj civilni in vojaški krojač v Gorici, priporočá svojo veliko zalogo blaga kakor tudi gotovih oblek. Dalje: srajce, spodnje hlače zavratnice, civilne, vojaške in uradniške ovratnike, sablje z vso opravo zlate in sreberne zvezde skratka: vse, kar je potrebno za gospodo vsakega stanu. Obleke po naročilih izdeluje točno in po nizki ceni.

I. Cej gostilničar v Židovski ulici št. 5 toči naravno brisko vino.

Karol Drašček pek Riva Corno št. 4. v Gorici. Podružnica za razprodajo kruha se nahaja v Semeniški ulici št. 2.

Franc Bensa v Ozki ulici št. 8 v Gorici prodaja vsakovrstno usnje, podplate, kopita, sploh vsa orodja in potrebščine za čevljarje. Zagotavlja dobro blago po zmernih cenah; zato se sl. občinstvu priporočá za obilen obisk.